

THE REVELATION OF SAINT JOHN THE DIVINE

¹ Bik'ehgo'ihinañ yunaásyú hago ágonéh shihíí Jesus yil ch'í'nah ágólaa, Jesus bánada'iziidíí bich'í' ch'í'nah áiléhíí bigha; bána'iziidi, John holzéhi, yich'í' na'ágole'go yaaká'dí' binal'a'á John yich'í' oyil'á': ² John, Bik'ehgo'ihinañ biyati'íí, la'íí Jesus Christ hant'é níí lán shihíí, la'íí hadíí dahot'éhé yo'íí lán shihíí yaa nagosni'. ³ Hadín yunaásyú hago ágonéhi baa na'goni'íí yozhííhíí, la'íí hadín daidezts'aaníí biyaa daagozhóó doleel, la'íí díí k'e'eshchiiníí daayotá'íí aldo' biyaa daagozhóó doleel: ilk'idá' biká' nagowaahíí bigha. ⁴ Shíí, John nshlíni, Asiayú ínashood ha'ánátséhíí gots'idiyú nagoznili bich'í' k'e'eshchii: Nliiníí, nlii n'íí, dogáhi, án bits'á'dí' ilgoch'oba'íí la'íí ilch'í'gont'ééhíí bee nohwich'í' goz'aa le'; la'íí Spirits gots'idi Bik'ehgo'ihinañ nant'aago dahsdaagee bádiñ nadaaziiníí bits'á'dí'; ⁵ La'íí Jesus Christ da'aniigo aanagolni'íí, nanezna'íí bitahdí' dantsé nágosdlíni, ni'gosdzán biká' nnee nadaant'aahíí yá nant'áhi aldo' bits'á'dí', ilgoch'oba'íí hik'e ilch'í'gont'ééhíí bee nohwich'í' goz'aa le'. án bil daanioogo nohwinchó'íí aal nohwá táyizgiz bidikíí bee, ⁶ An nant'án ádaanohwizlaa, la'íí biTaa, Bik'ehgo'ihinañ, bi'okaañ yebik'ehgo ádaanohwizlaa; án dázhó ba'ahégosí le', dawa yebik'eh le', doo ngonel'aa dayú dahazhí'. Doleelgo at'éé. ⁷ Isaa, yaak'os biyi'dí' nádáh; dakówa daach'iltséh, hadín bighádaach'isgeedíí aldo': ni'gosdzán biká'

nnee dahot'éhé iltah at'éégo hadaazt'i'íi án yik'e natídaadindlii doleel. Da'anii. Doleelgo at'éé. ⁸ NohweBik'ehń, nliiníi, nlii n'íi, dogáti, Dák'a'at'éhi, gáníi, Shíi Álpha hik'e Oméga, begodeyáhi hik'e bengont'i'i nshlii. ⁹ Shíi John, nohwik'isn, Jesus binkááyú nohwil dała' nohwich'í' nadaagont'ogi, hik'e Jesus Christ bilakt'áhgee nohwil daanshłini, ła'íi nyee ndi dayúweh bił dahikahi, ni' táyi' dahgoz'aą Pátmos holzeegee sídáá, Bik'ehgo'ihí'nań biyati'íi hik'e Jesus baa nagoshni'íi bigha. ¹⁰ Godilziníi bijii Holy Spirit shiká'zhí' adzaago, shine'dí' kozhii dážhó adiid dilwoshgo disiits'áá, besh dilwoshé aníihíi k'ehgo, ¹¹ Gáníigo, Shíi Álpha hik'e Oméga nshlii, dantséyúhi hik'e iké'yúhi: áidí' gánádi'niigo, Hant'é hí'ínií naltsoos biyi' bak'e'ikchiigo Asiayú ha'ánázéhé gosts'idiyú nagoznilií bich'í' ánléh; Éphesus, Smýrna, Pérgamos, Thyatíra, Sárdis, Philadélphia, Laodicéa, díi dawa bich'í' ádaanle'. ¹² Hadínshá' áshihni nsigo t'aązhí' nánishne'. Akú ik'ah kọ'íi biká'dahnásikt'áhi óodo be'alzaahi gosts'idiyú odaaz'aago hiltsaą; ¹³ Ik'ah kọ'íi biká'dahnásikt'áhi gosts'idiyú odaaz'aahíi ihni'dí' ła' nnee ga'ánolini sizii, bidiyágéhií bikets'inyú nel'aą, biziis óodo be'alzaahi dážhó nteeli bitilyú nel'aągo bínást'i'. ¹⁴ Bitsits'in hik'e bitsizil ligai, dibehii bighaa dážhó ligai lehíi k'ehgo, zas k'ehgo ligai; binááhíi kọ' yaadiinahíi k'ehgo at'éé. ¹⁵ Bikeehíi besh brass holzéhi, kọ' biyi' hibeeshgo dážhó bik'ena'didlaadhíi k'ehgo at'éé; bizhiihíi tú dážhó ląągo dits'ag lehíi k'ehgo airts'ag. ¹⁶ Bigan dihe'nazhińégo ts'iksqsé gosts'idi dahyonik:

bésh be'idiltkshé dá'ılch'izhinéé deníni bizé'dí há'áá; ła'íi binií'íi ya'ái dázho bits'á'idindláád lehíi k'ehgo at'éé. ¹⁷ Hiłtsaądá' biyahzhí' nágo' dasiitsaąhíi k'ehgo. Áídí' bigan dihe'nazhinéé bee shiká' ndelñiih, gáníigo, Doo néndzid da; shíi dantseyúhi hik'e iké'yúhi nshłij: ¹⁸ Shíi dasiitsaą n'íi naahi'naahíi nshłij; saą, dahazhí' hinshnaa, Doleełgo at'éé; ch'iidntahíi ła'íi da'itsaahíi bá be'igęęsé nashñil. ¹⁹ Hant'é hí'ínií hik'e hago ágót'ij shihíi, ła'íi kodí' godezt'i'go hago ágóne' shihíi bak'e'ılchíi; ²⁰ Ts'ıłsqósé gosts'idi shigan dihe'nazhinéégo dahishñilgo hinłtsaaníi, hik'e ik'ah kọ'íi biká'dahnásıł'áhi óodo be'alzaahi gosts'idyú odaaz'aahíi, doo baa nił ígózi dahíi bígosínłsijh. Ts'ıłsqósé gosts'idihíi Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'á ha'ánázéh gosts'idi yánazíni ádaat'ee: ik'ah kọ'íi biká'dahnásıł'áhi gosts'idihíi ha'ánázéh gosts'idihíi ádaat'ee.

2

¹ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á Éphesusgee ha'ánázéhíi yásizíni bich'ij' k'e'ılchíi gánñiihgo: Ts'ıłsqósé gosts'idi bigan dihe'nazhinéégo dahyoníi, ik'ah kọ'íi biká'dahnásıł'áhi óodo be'alzaahi gosts'idi yitah naghaahi gáníi, ² Ánánt'ijhíi, nyeego na'izíidíi, nyee ndi bidag ánt'ééhíi bígonsi, nnee nchọ'go ádaat'eehíi nił daanchọ': ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á daandlij, daañii ndi doo ái daanlij dahíi, lėda'ılchoogo ádaañiiigo bídaagosínłsijidgo bígonsi ałdó': ³ Nyee ndi bínenl'áá, ła'íi bidag ánt'ee, ła'íi shizhi'híi bighą nyeego na'izíid ni', t'ah doo hwahá baa

nakaad dago bígonsi. ⁴ Da'ágát'éé ndi díí dała'á be'ánt'ééhíí doo shił nzhq̄ da, dantsédá' nił'ijóq̄ n'íí bits'á' ínyaahíí bigha. ⁵ Hadí' gódah ch'ínkaad lán shi bínánlníhgo t'ąazhí' nádndáhgo, dantsédá' ánt'ee n'íí k'ehgo ánánđléh; dahyúgohíí dagoshch'í' naa nsháhgo, ni'ik'ah kq̄'íí biká'dahnásilt'áhi naadíshtj̄ih, doo t'ąazhí' nádndzaa dayúgo. ⁶ Áídá' díí zhá nkt'éhi be'ánt'ee, Nicoláitans daanlíni bi'at'e' nił daanchq̄, shíí alđó' shił nchq̄. ⁷ Hadín bijeyi' golííníí, Spirit ha'ánázéh nagozníí hant'é yil̄nihíí yíyést'sąą le'; Hadín dawa yitis siliíníí Bik'ehgo'ihí'nań bidázhq̄ gózhq̄ goz'ąą yuņe' ch'il be'ihí'náhi sikaadíí baa dahnaznilií yiyąągo baa godidish'aał. ⁸ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á Smýrnagee ha'ánázéhíí yásizini bich'í' k'e'ılchíí gán̄nihgo; Dantséyúhi hik'e iké'yúhi nlíni, daztsąą ndi naahi'na'i nlíni gán̄íí; ⁹ Ánánt'ij̄híí, nich'í' nadaagont'og, ła'íí tén'tiyégo bígonsi, (ndi hánđzil); ła', Jews daandlij̄, daan̄ii ndi doo áí daanlij̄ da, daazhógo ádaadil'ij̄go bígonsi, áí Satan yá ala'ánát'ij̄hi daanlij̄. ¹⁰ K'ad bee niniigodil̄ne'íí doo béńldzid da: nohwíí ła' ch'iidn nant'án ha'ánohwılkaad, nanohwídaantaago; goneznan iskaązhí' goyéé'go nohwich'í' nagowaa doleeł: ni'odłá'íí bee sínzj̄ dasíntsąązhí', áík'ehgo dahazhí' ihí'ná naa dish'aał, gon̄neegee ch'ah hobij̄híí k'ehgo. ¹¹ Hadín bijeyi' golííníí, Spirit ha'ánázéh nagozníí hant'é yil̄nihíí yíyést'sąą le'; Hadín dawa yitis siliíníí nakidngee danáá'itsaahíí doo bee baa gowáh da. ¹² Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á Pérgamosgee ha'ánázéhíí yásizini bich'í' k'e'ılchíí gán̄nihgo; Bibéshbe'idiltkishé dá ılch'izhíneé deníni

golínihíí gáníí; ¹³ Ánánt'ííhíí, hayú gonlííníí bígonsí, Satan nant'áágo dahsdaayú: shizhi'íí nkt'éégo hónťa'go bee nannaa ni', Ántipas, nkt'éégo shá át'éhihi, nohwitahyú, Satan golííyú, zesdídá' ndi shondlaaníí doo yó'ogodín'ąą da ni'. ¹⁴ Da'ágát'éé ndi díí zhá be'ánt'ééhíí doo shíł nzhq̄ da, aigee ła' Balaam ilch'ígon'áni bíł daanzhqq̄go daayotá', án Bálak Israel hat'i'i nchq̄go ádaane'go doleeki yíl ch'ígó'aahgo da'okąąhgo hidán nadn'ái yaa hasnıl n'íí daayiyąą doleelgo, ła'íí nant'í' nadaakaigo yíl ch'ígon'ąą. ¹⁵ Aigee alđó' ła' Nicoláitans bíł ch'ídaagos'áni bíł daanzhqq̄go daayotá', aí dážhó shíł nchq̄'i. ¹⁶ Ninchq̄'íí bits'ą'zhí' ádnłne'; dahyúgohíí dagoshch'í' naa nsháhgo sizé'dí' béshbe'idilktshé bee bíł nadaagonskkaad. ¹⁷ Hadín bijeyi' golííníí, Spirit ha'ánázéh nagoznılıí hant'é yilñihíí yíyést'sąą le'; Hadín dawa yitis siliíníí bání, máanna holzéhi, nanl'í' n'íí ła' bá daadi'dishné', tséé ligai bizhi' ánídéhi biká' dahgoz'áni baa dish'aał, aí dahgoz'aaníí baa hit'ááníí zhá yígótsí. ¹⁸ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á Thyatíragee ha'ánázéhíí yásizíni bich'í' k'e'ilchíí gánñihgo; Bik'ehgo'ihí'nań biYe', bináá kq̄ yaadiinahíí k'ehgo at'éhi, bikeehíí bésh, brass holzéhi, dážhó bik'ena'didlaadhíí k'ehgo at'éhi gáníí; ¹⁹ Ánánt'ííhíí bígonsí, ni'íjóníí, shána'iziídíí, ni'odł'íí, nyee ndi bidag ánt'ééhíí; ntsedá' ánánt'ííđíí bitisgo ánánt'ííłgo nígonsí. ²⁰ Da'ágát'éé ndi díí zhá be'ánt'ééhíí doo shíł nzhq̄ da, isdzán, Jézebel holzéhi, Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziídíí ádikł'ńíhi, shánada'iziidi nant'í' nadaakaigo yíl ch'ígó'aah ndi doo nt'é bíłñii da, ła'íí

shánada'iziidíí da'okaq̄hgo hidán nadn'ái yaa hasnilií daayiyaā doleelgo yil ch'ígó'aah ndi doo nt'é biln̄ii da. ²¹ Nant'ì' nagmaahíí yits'ágháhgo baa godini'áá; ndi doo yits'ányáá da. ²² Áí bighā án diníihgo ashle', la'íí hadíí yil nant'ì' naskaihíí dázho góyéé'go bich'ì' nagowaago ashle', nant'ì' nakaihíí doo yits'ákáh da lek'eyúgo. ²³ Bichagháshé nadaanne'go ashle'; la'íí ha'ánálséhíí dawa shídaagōs̄i doleel, shíí konatsekees yígólsiníí hik'e kojíí yune' go'iiníí nsh̄ii: da'á not̄igo hant'é ádaasolaahíí dábik'ehyú nohwich'ì' nada'ishn̄ii doleel. ²⁴ Áídá' nohwihíí hik'e Thyatíragee daagonoh̄iiníí la'ihíí, áí ilch'ígót'aahíí doo bikisk'eh ádaanoht'ee dahíí, Satan bi'at'e' k'ehgo áná'ol'ìíí dázho nch̄'go daalch'in̄iihíí, nohwíí la' t'ah doo hwaa bídaagono'aaah dahíí, doo nt'é be'ánádaahne' nohwildish̄ii da. ²⁵ Díí zhá, hant'é bee nohwil ch'ígót'aaníí ndzilgo daahohtá, nánsdzaazh̄i'. ²⁶ Hadín dawahá yitis siliiníí, la'íí nnágódzáazh̄i' hago ánásht'ìíí bikisk'eh at'ééhíí, n̄nee binant'a' da'áahíí il'aniyú naznilií yebik'ehgo baa godidish'aa: ²⁷ ShiTaa shaa godin'ááhíí k'ehgo yá nant'aa doo, besh ilíí bee; gosht'ish idee daasits'ilgo ts'iltaq̄híí k'ehgo ts'idok̄t̄il. ²⁸ Ts'ìsq̄sécho baa dish'aa. ²⁹ Hadín bijeyi' golíiníí, Spirit ha'ánázéh nagozn̄ilíí hant'é yiln̄iihíí yíyésts'aa le'.

3

¹ Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á Sárdisgee ha'ánázéhíí yásizini bich'ì' k'e'ilchíí gán̄n̄iihgo; Bik'ehgo'ihí'nañ Spirits gots'idi la'íí ts'ìsq̄sé gots'idi yegoyik̄iníí

gáníí; Ánánt'ííhíí bígonsí, hinnáágo daanilch'inii ndi dasínstáni ánt'ee. ² Ch'ínándzídgo, hadíí nádaagodziihíí dák'azhá nanne'íí nalwodgo ánándle': hago ánánt'ííhíí Bik'ehgo'ihí'nañ binadzahgee doo nzhoo da laa bígosíííí. ³ Áík'ehgo hant'é naa hi'né' la'íí dasínst'aa láá shíhíí bínánlñih, áí bikísk'eh ánt'ee, nincho'íí bits'á'zhí' ánán'ne'. Doo ch'ínándzíd dayúgohíí, in'ííhi higháh lehíí k'ehgo nsháh, hagee hokosíí biyi' nsháhíí doo bígonstí da doo. ⁴ Sárdisgee nnee da'akwíyé godziih, doo hwahá bidiyagé chih ádaile' da: áí dá ligai nt'éégo bik'enada'izlaago bíl hishkah doo: áí yik'e shijeedhíí bighá. ⁵ Hadín dawahá yitis siliiníí dá ligai nt'éégo bik'e'izlaa doo; ihí'na naltsoosíí biká' bizhi' doo k'ená'ishdéh da doo, shiTaa hik'e binal'a'á yaaká'yú daagolíníí binadzahgee bizhi'íí hodishiil. ⁶ Hadín bijeyi' golíníí, Spirit ha'ánázéh nagoznilií hant'é yilñiihíí yiyésts'aa le'. ⁷ Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á Philadélphiagee ha'ánázéhíí yásizini bich'í' k'e'ikchíí gánñihgo; Godiyihgo at'éhi, da'aniigo at'éhi, be'ohigeesé David bíyéé n'íí naitííhi, ch'íntááyúgo doo hadín dená'ditííhi da; dagohíí de'dintááyúgo doo hadín ch'íná'ítííhi da, án gáníí, ⁸ Ánánt'ííhíí bígonsí: isaa, dáaditííh ch'í'otaaago ná áshlaa, doo hadín da'dinótííhi at'éé da: doo nñdzil da ndi shiyati'íí hótá', la'íí, Án doo bígonsí da, doo hak'i shíldínniid da. ⁹ Satan yá íla'ánadaat'ííhíí, Jews daandlií, daañii ndi doo áí daanlií dago léda'ilchoogo ádaañiihíí; niyahzhí' hayaa ádaane'go, shil nzhooníí yídaagostííhgo ádaashle' doo. ¹⁰ Nyee ndi bidag ánt'ee, nildéñiidíí bikísk'eh

ánt'ééhíí bigha ni'gosdzán dahot'éhé biká' nakída'dintaahíí begowáhíí bits'á'zhí' áninsí doo, ni'gosdzán biká' nnee nabída'dintaahíí. ¹¹ Isaa, dák'adégo nánshdaak: nlt'éégo ánt'ééhíí nkdzilgo hónatá', yaaká'yú ch'ah hobijhíí niba' si'aaníí doo hadín nits'á' náidi'aah da doleehíí bigha. ¹² Hadín dawahá yitis siliiníí Bik'ehgohinshnaahíí bikh biyi' da'ch'okaqahíí yune' bíyahdahn'aahíí k'ehgo ashleh, dahazhí' doo ch'inádángo da: án Bik'ehgohinshnaahíí bizhi'íí biká' ágoshle', Bik'ehgohinshnaahíí kih nagoznili bíyéhi nt'é holzee shíhíí aldó' biká' ágoshle', áí Jerúsalem ánídéhi holzee, yaaká'dí'go bee kegonáhi, Bik'ehgohinshnaahíí bits'á'dí'; dashíí shizhí' ánídéhi ndi biká' ágoshle' aldó'. ¹³ Hadín bijeyi' golíiníí, Spirit ha'ánázéh nagozníí hant'é yihíhíí yíyést'saa le'. ¹⁴ Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á Laodicéagee ha'ánázéhíí yásizíni bich'í' k'e'íkhíí gánñihgo: Doleelgo at'éé nliiníí, nlt'éégo da'aniigo nagolní'íí, Bik'ehgo'ihí'nañ dawahá áyíílaahíí begodeyáhi gáníí; ¹⁵ Anánt'ííhíí bígonsí, doo sínk'az da, doo síndog da: dázho sínk'az le'at'éhi, dagohíí dázho síndog le'at'éhi. ¹⁶ Da'ákugo síndog, doo sínk'az da, doo síndog dahíí bigha hanídidishkoh. ¹⁷ Shíí hásdzil, shíyééhíí láá, doo nt'é bínshdih da, ádih'níí; ndi díyaant'éé, naa goch'oba'á, tént'iyé, nináá ágodih, dá linchíí doo ádígonzi dahíí bigha; ¹⁸ Óodo kq' be'alzaahi shaa nahíhííh, hánkdzil doleehíí bigha; diyagé hígaihíí ák'ihidleeh doleelgo shaa nahíhííh, dálinchíí'íí bik'e ídaa yágondziníí doo hit'íí da doleehíí bigha; ik'ah nináá bínzish, nlt'éégo go'íí doleehíí bigha,

nildishnii. ¹⁹ Shił daanzhooní bił daadishteh, la'íi biniidaagodishle', bił ch'ígonsh'aahgo: áik'ehgo dahńldohgo nincho'íi bits'á'zhi' ánne'. ²⁰ Isaa, dáádítłhdí' séz'íigo nínsts'í: hadín shizhii yidezts'aago shá ch'í'íntááyúgo, ha'ádishaalgo bił idishjil, bíi aldó' shił idoyjil. ²¹ Shií dawa bitis síl'íigo shiTaa bił nansht'aahíi k'ehgo hadín dawa yitis siliiníi bił nansht'aa doleełgo baa godinsh'aah. ²² Hadín bijeyi' golíiníi, Spirit ha'ánázéh nagoznílii hant'é yilnihiíi yiyésts'aqa le'.

4

¹ Díi bikédígo dé'íid, yaaká'yú dáádítłh ch'í'otaa láago hiłtsaa: dantsé kozhii bésh dilwoshíi k'ehgo aniigo disiits'áa n'íi shich'í' hananadzii gáshikniigo, Yushdé' shich'í' hasiná, kodí' godezt'i'go hago ágonéh shihíi nich'í' ch'í'nah ashłéh. ² Dagoshch'í' Holy Spirit shiká'zhi' adzaago nant'án biká'dahsdáhi yaaká'yú dahs'aago hiłtsaa, la' yiká' dahsdaago. ³ Án dahsdaahn tséé ílini, jasper hik'e sardine holzéhi, ga'ánoliłh: nant'án biká'dahsdáhi iltsáátł'ól tséé ílini, émerald holzéhi, ga'ánoliłhgo binazt'i'. ⁴ Ái nant'án biká'dahsdáhi si'aaníi binaayú nadindí'i biká'dahsdáhi lédnt'i': áígee bádaayányú nadindí'i ligaigo bik'e nadaahezlaago dahnaháztaa; ch'ah óodo be'alzaahi bik'e daadez'aago. ⁵ Nant'án biká'dahsdáhi bits'á'dí' hada'didla' hik'e idi'nii la'íi kozhii daadits'ag: la'íi bidáhgee gosts'idgo daadiltł', ái Bik'ehgo'ihinań biSpirits gosts'idihi ádaat'ee. ⁶ Nant'án biká'dahsdáhi bidáhgee dolyíini, crystal ga'at'éhi, sikaqa: la'íi binaayú díi'yú nt'éshi

hiṇáhi nadaazj, bitíldí' hik'e bighánt'aadí' dá biṇáá zháhi. ⁷ Ái daahináhi ntséhihíí ndóicho ga'ánolih, nakigeehíí magashi bizhaazhé ga'ánolih, taagigeehíí nṇee binii'húí binii'hi, díj'igeehíí itsaa na'niihíí ga'ánolih. ⁸ Ái díj'i daahináhíhíí dawa bit'á' gostán daagolj: dá biṇáá zhá naz'áni: jii'gee, t'é'gee, Dilzini, dilzini, dilzini, daanii nt'éé, Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń Dák'a'at'éhi, nlii n'íí, nliiníí, dogáhi. ⁹ Dahagee daahináhíhíí nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahn, doo ngonel'aa dayú, dahazhí' hiṇáhi, Ízisgo ánt'ee, yiṇiiigo, daidnłsigo, yich'í' ihédaanzigo, ¹⁰ Bádaayányú nadindj'i nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahn yiyahzhí' hayaa ánadaat'ij, án doo ngonel'aa dayú dahazhí' hiṇaahíí daayokaqahgo, yaaká'yú daabich'ah daayosbaqahíí yiyahzhí' hayaa ánádail'ijh gádaaniiigo, ¹¹ NohweBik'ehń, Ízisgo ánt'ee, daaniłch'iniigo bik'e sítij, daaniłch'ínsigo, la'íí dawa nebik'eh daaniłch'iniigo bik'e sítij: dawa ánlaa, hánt'ijhíí bigha dawa daagolj, hánt'ijhíí bigha dawa alzaa.

5

¹ Nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahn bigan dihe'nazhiṇéhi naltsoos yisdisi dahyo'ałgo hiłtsaa, biyi' hik'e biká'dí'go k'e'eshchíni, gosts'idiyú bidá'doljeég. ² Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á dážhó nalwodihi hiłtsaa, án ádjid dilwoshgo gáníí, Hadín láq naltsoos bidá'doljeegí ch'í'ízóqsgo ilts'á' áile'go yik'e sitij? ³ Áídá' yaaká'yú, ni' biká'yú, dagohíí ni' bit'á'ahyú ndi doo hadín naltsoosí ilts'á' áile'íí dagohíí yinel'j'í ndi yik'e sitij da. ⁴ Doo hadín

naltsoos ilts'á' áile'go yozhúhíí, dagohíí yinel'íí ndi yik'e sitíí dahíí bighá yat'éégo hishchag ní'.
⁵ Bádaayányúhíí dała'á gáshilnii, Doo nchag da: dín'íí, Juda hat'i'íí bits'á'dí' Ndóicho, án David Bikeghadi, dawa yitis silíhíí bighá, án zhá naltsoos bidá'doljeegíí gots'idi ch'í'ízóqósgo ilts'á' áile'íí yik'e sitíí. ⁶ Akú dé'íí dgo nant'án biká'dahsdáhi hik'e nt'éshí daahináhi ihní'gee, bádaayányú bitahdí' dibekíí biZhaazhé nlíni zesdijí n'íí ga'ánolini sizíigo hiltsaá, án biyeshdee gots'idihi, bináá gots'idihi, áí Bik'ehgo'ihí'nań biSpirits gots'idihi ni'gosdzán dágoz'áá nt'éégo biká'zhí' odaas'a'i. ⁷ Áń nant'án biká'dahsdáhi yiká'dahsdaahn bigan dihe'nazhinédí'go naltsoosíí náidnné'. ⁸ Naltsoos náidnné'dá' díí'i daahináhi la'íí bádaayányú nadindíí'i dibekíí biZhaazhé nlíni biyahzhí' hayaa ádaasdzaa; daantíígee tsíbe'idot'áté dahdaayotíí, la'íí its'aa óodo be'alzaahi, diltí'go likagolchinihi bee halk'ilgo dah daayokaal, áí nnee Bik'ehgo'ihí'nań báhadaadeszaahi bi'okáahíí ádaat'ee. ⁹ Sí ánídéhi daido'aal gádaaniigo, Naltsoosíí nádnné'go bidá'doljeegíí ch'í'ínzóqósíí bik'e sítíí: nnee il'aniyú hadaazt'í'íí, íltah at'éégo yádaakt'íí, nnee daanliiníí, la'íí nnee binant'a' dała'áhíí il'aniyú naznilíí biyi'dí' nidi'zesdijigo nidihíí bee Bik'ehgo'ihí'nań bá hanánohwihén'nil. ¹⁰ Nant'án daandlijigo, la'íí okáah yebik'ehi daandlijigo Bik'ehgo'ihí'nań daahohiikaahń bich'í' ádaanohwíílaa: áík'ehgo ni'gosdzán biká'nadaant'aa doo. ¹¹ Dé'íí dgo nant'án biká'dahsdáhi hik'e nt'éshí daahináhi la'íí bádaayányú binayú Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'á láágo: goneznadn

doo náhóltagyú dá'ágánáhołąągo goneznadn, doo náhóltagyú áídí' doo náhóltagyú yúweh doo náhóltagyú daabizhii daasiits'áá; ¹² Dibekłı́ biZhaazhé nlíni bidí'zesdij n'íi dawa yebik'ehi, há'ıldzili, góyáni, nalwodi, dilzini, ba'ihégosini, la'íi biyaa gozhóóníi baa hi'né'híi yik'e sitíni at'ée. ¹³ Áídí' yaaká'yú, ni'godzáń biká'yú, ni'godzáń biyi'yú, túnteel biyi'yú dahot'éhé daahinaahíi, da'adzaayú dawa daagolíníi gádaaniigo disiits'áá, Nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahn la'íi dibekłı́ biZhaazhé nlíni doo ngonel'ąą dayú dahazhı́' biyaa gozhóó le', dilzı́ le', ba'ihégosı́ le', la'íi dawa yebik'eh le'. ¹⁴ Díı'ıi nt'éshı́ daahinaahíi, Doleelgo at'ée, daanii. Bádaayányú nadindı́ı'ıi hadín doo ngonel'ąą dayú dahazhı́' hiınaahíi yiyahzhı́' ádaaszaago daayokąąh.

6

¹ Dibekłı́ biZhaazhé nlíni naltsoos bidá'doljeegíi gosts'idihı́ dałá'a ch'í'ínzóózo go hiłtsąą, áídá' díı'ıi nt'éshı́ daahinaahíi dałá'a bizhiihíi idi'niihíi ga'áhiłts'ago, Yushdé' dín'ıı, shıłniigo disiits'áá. ² Áídí' de'ııdgo hı́ıłgai hiłtsąą: áı yiká' dahsdaahn ıłtııh dahyotı́ıł; la'íi nant'án bich'ah baa hit'ąą: án gonolneelgo gonłneehgo hı́ı bił dahiswod. ³ Nakigee idá'doljeegíi ch'íná'ńzóózdá' nakigee nt'éshı́ hińáhıhı́i, Yushdé' dín'ıı, shıłniigo disiits'áá. ⁴ Áídí' hı́ı lichı́ı'ıi ch'ínánálwod: áı yiká' dahsdaahn ni'godzáń biká' ıłch'ı'ı'gont'ée n'ıı náidiiné'go baa godet'ąą, nnee nanáıłtseed doleelgo: la'íi bésh be'idıłtısh dázho nchaahi baa hitąą. ⁵ Taagigee idá'doljeegíi ch'íná'ńzóózdá' taagigee nt'éshı́

hináhihíí, Yushdé' dín'ij, shiñniigo didiits'áá. Dé'iidgo líí dīhiki hiłtsaa; áí yiká' dahsdaahn bedahnádidlohé dahyo'áál. ⁶ Díí'i nt'éshí daahinaahíí iñí'dí' kozhii disiits'áá gáníigo, T'oh naghái dałáhn ha'okaągo penny ílíí, t'oh naghái diwozhé taadn ha'okaągo penny ílíí; áídá' ik'ah hik'e wine nadaanohníí. ⁷ Díídngee idá'doljeegí ch'íná'ńzózda' díídngee nt'éshí hináhihíí, Yushdé' dín'ij, shiñniigo disiits'áá. ⁸ Dé'iidgo líí délibáhé hiłtsaa: áí yiká' dahsdaahn Da'itsaahíí holzee, áíd' Ch'iidntahíí biké' begogáál. Ni'gosdzán díí'yú ik'é'nilgo dałá'á biyi' besh be'idilłishé, shiná' góyéego nagowaahíí, yóiyahgo ch'inñihíí, hik'e ni'gosdzán biká' tsétahgo daagolíni bédaagodzidíí bee nnee nadaayiltseed doleełgo binawod baa daagodest'aa. ⁹ Ashdladngee idá'doljeegí ch'íná'ńzózda', be'okaąhi biká' dahnási'niíí bitł'ááhgee nnee Bik'ehgo'ihí'nań biyati'híí hik'e yaa nadaagolni'híí bigha nadaabi'distseedíí biyi'sizini hiłtsaa: ¹⁰ Adíid daadilwoshgo gádaanii, NohweBik'ehń, nidilzini, da'aníihi nłini, da'os'ah láá nnee ni'gosdzán biká' daagolíni nohwidilłíí bigha baa yánłti'go nohwá ik'enán'ni'? ¹¹ Áídí' daantúígee íłgai bitaadaas'niigo gádaabił'ido'niid, Dét'ihézhí' hanádaaksoł, bił nadaa'a'íí hik'e nohwik'isyú nohwíí nanohwi'distseedhíí k'ehgo nabi'ditseed doleełíí nabi'distseedgo zhá. ¹² Gostángee idá'doljeegí ch'íná'ńzózda', dé'iidgo ízigo ni'godes'naa; ya'áihíí tsiigha dīhiki nanest'oolhíí k'ehgo dīhił silij, t'é'gona'áihíí dił ga'anolih silij; ¹³ Ch'il, fig holzéhi, bich'í' deyołgo doo hwahá nt'áá dahíí nanihezdeehíí

k'ehgo ts'iksqosé yaadí' ni'godzán biká'zhi' náltáá. ¹⁴ Yáá naltsoos hisdisí k'ehgo hisdis silijigo esdjid; la'íi dzil hik'e ni' táyi' dahnagoznílií dawa lahyúgo naznil daasilij. ¹⁵ La'íi ni'godzán biká' nadaant'aahi, nnee itisyú nadaandeehi, hádaaldzili, silááda itisgo nadaant'aahi, nnee nadaalwodi, la'íi daakówa, daako'desnaahíi hik'e doo daako'desnaa dahíi ndi, dzil binída'i'án yune', tséyaa nadaach'int'i'go; ¹⁶ Dzil hik'e tséé bich'i' gádaach'inii, Nohwiká'zhi' ts'iyaa ánnéngo nádaanohwin'íih, nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahn hik'e dibelíi biZhaazhé nlíni bihashkeehíi bits'á' nádaanohwin'íih, ¹⁷ Bihashke'híi begodeyaahíi bigha; áik'ehgo hadín zhá shá' sizij doleel?

7

¹ Ái bikédígo Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á ni'godzánzhi' díi'yú nadaazijigo hiłtsaa, ni'godzán biká' díi'yú nyolíi t'aazhi' daayota'go, ni'godzán, túnteel, hik'e ch'il doo bich'i' nyol da doleelhíi bigha. ² Áidí' ya'ái hanadáhdígo Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á, Bik'ehgo'ihí'nañ hináhi bibe'ídinidlidé yoné'go naahıtsaa: án díi' Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á ni'godzán hik'e túnteel daayılchqoghgo baa daagodest'aaníi ádjid yich'i' nádidilghaazhgo, ³ Gáníi, Ni'godzán, túnteel, hik'e ch'ilhíi daolchqoh hela', Bik'ehgo'ihí'nañ yánada'iziidíi bitá'gee bídaadinihidlidgo zhá. ⁴ Da'kwíi bídaadiniidlid shihíi disiits'áá: Israel biye'ke bits'á'dí' nnee hadaazt'i'íi bitahdí' dała'á gonenadín iká'yú díi' doo náhóltagyú hilt'éégo bídaadiniidlid. ⁵ Juda hat'i'íi bitahdí'

nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Reuben hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Gad hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. 6 Áser hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Néphthalim hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Manásses hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. 7 Símeon hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Levi hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Íssakar hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. 8 Zábulon hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Joseph hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. Benjamin hat'i'íí bitahdí' nakits'adah doo náhóltagyú bídaadiniidlid. 9 Díí bikéd'go dé'jido go nnee doo la' díí nnee láni yóltagyúhi daahiltsaa, binant'a' dała'ahíi i'aniyú naznilíi, nnee i'aniyú hadaazt'i'íi, nnee daanliinií, hik'e iltah at'éégo yadaakt'i'íi dawa bitahdí', nant'an biká'dahsdáhi hik'e dibelji biZhaazhé nlíni yidáhgee nadaazji, dá ligai nt'éégo bik'eda'izlaa, ch'il, palm holzéhi, bits'adaaz'aahíi dahdaayiniigo; 10 Adiid daadilwosh gadaaniigo, Hasdách'ighahíi Bik'ehgo'ihina'na' daahohiikaahh, nant'an biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahh, hik'e dibelji biZhaazhé nlíni bilgo bits'adi' begoz'aa. 11 Bik'ehgo'ihina'na' binadaal'a'a nant'an biká'dahsdáhi, badaayányú, hik'e di'i nt'éshj daahinaahíi binaayú lednt'i'igo nant'an biká'dahsdáhi biyahzhj' hayaa anadaat'jigo Bik'ehgo'ihina'na' daayokaah, 12 Gadaaniigo,

Doleelgo at'éé: Bik'ehgo'ihinaan daahohikaahin doo ngonel'aa dayu dahazhi' biyaa gozhoo' le', ba'ihegosil le', goyaa' le', bich'i' ihegosil le', dilzil le', dawa yebik'eh le', la'ii dak'a'at'ee le'. Doleelgo at'ee. ¹³ Badaayanyu dala'a shich'i' ganniid, Dii bidiyage daaligaihi, hadin aada'tii? Hadit' hikaihi? ¹⁴ Gabikdeniid, Ni la' bigonli. Ganasikdo'niid, Goyee'go nagoyaahii yitis chekaihi aada'tii: dibelii biZhaazhe nlini bidilii bee bidiyage tadaizgizgo ligaigo adaiizlaa. ¹⁵ Ai bigha Bik'ehgo'ihinaan bikadahsdahi yidagee nan'aa, ai daabich'okaa' goz'aa yune' dawa jii, dawa t'e' daabokaa' nt'ee: nant'an bikadahsdahi yika' dahsdaahn bitahyu nlii doleel. ¹⁶ Doo shina' naadaadleeh at'ee da, doo diba' naadaadleeh at'ee da; ya'ai doo daabidid da doleel, la'ii doo dant'eheta bich'i' sidog da doleel. ¹⁷ Dibelii biZhaazhe nlini nant'an bikadahsdahi ihindit' dahsdaahn ba da'dine' doleel, tu hinahi haliiyu yadih higaalgo yil onakah doleel: la'ii binaa tuhii dawa Bik'ehgo'ihinaan ba k'eda'yildel doleel.

8

¹ Dibelii biZhaazhe nlini gots'idngee idadoljeegii chinan'ozodsad' yaakayu doo nt'e hiits'ag dago bin'iyu hak'e nehenkeez. ² Aidi' Bik'ehgo'ihinaan binal'a'aa yaakayu daagolini gots'idi Bik'ehgo'ihinaan yidagee nadaazigo besh dilwoshé bitaas'niigo hiitsaa. ³ Aige binal'a'aa la'ihii naanadzaa, an be'okaa'hi bikad' dahnasi'niki goz'agee hizi', its'aa odo be'alzaahi biyi' dilidgo kagolchinii dahyo'aalgo; kagolchinii laago baa hi'ne', nnee Bik'ehgo'ihinaan

báhadaadeszaahíí dawa daabi'okáahíí bíł dała' álnéngo, nant'án biká'dahsdáhi bádihgee, be'okáahi biká' dahnási'niki yiká' dilti' doleełgo.

⁴ Áík'ehgo likagolchiníí bits'á'dí' lidíí, hik'e nnee Bik'ehgo'ihí'nań báhadaadeszaahíí daabi'okáahíí bíł dała' Bik'ehgo'ihí'nań yich'į' hadag adzaa, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á bilakt'áhdí'. ⁵ Áídí' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á kọ' be'okáahi biká' dahnási'niki yiká' dilidíí ła' its'aa biyi' ha'dishįngo ni'godzán yiká'zhį' yaa yinil; áí dábilgo yáhiłts'ag, idí'nii, hada'didla', ła'íí ni' nagohi'naa.

⁶ Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'á gosts'idihi bésh dilwoshé dahdaayoniłkíí k'ad ádaayıłniigo nadaazįi. ⁷ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á dantséhihíí bibéshdilwoshé áyılñniidíí dábilgo hilóí hik'e kọ', díł bíł nadesgeedgo ni'yú náłtáá: ni'godzán biká' ch'il nadaan'aahíí dawa tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí ął daanlíd, t'oh daadot'izhíí áldó' ął nłíd. ⁸ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á nakigeehíí bibéshdilwoshé áyılñniidíí dábilgo nt'éhéta dzil nchaahíí ga'ánolini dilti'go túnteel biyi' olgo': áík'ehgo túnteel tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí dá díł zhá silįi. ⁹ Túnteel biyi' daagolíníí dawago tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí ął nanezna'; tsina'eelíí dawago tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí doo nt'é da silįi.

¹⁰ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á taagigeehíí bibéshdilwoshé áyılñniidíí dábilgo ts'ıksqqsé nchaahi yaaká'dí' naltọ', kọ' k'ehgo dilti'go, áí tú daanlíníí dawago tááyú ilk'é'nilgo dała'ágohíí níká' naltọ', ła'íí tú hadaazliiníí áldó' biká' naltọ'. ¹¹ Ts'ıksqqséhíí İlkóhi holzee: tú dawago tááyú ilk'é'daaszıidgo dała'ágohíí dé'ilkó silįi;

áik'ehgo tú dé'ilkó silijhí bigha nnee láágo nanezna'. ¹² Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á dí'igeehí bibéshdilwoshé áyilnńiidí dábilgo ya'ái, t'égona'ái, lá'í ts'iksosé tááyú ilk'é'nilgo dała'ághí hagoshí ádaaszaago, bits'á'daadesdiiní tááyú ilk'é'nilgo dała'ághí dilhił silij, áik'ehgo jįigo idindláadí tááyú ilk'é'nilgo dała'ághí doo got'įi da silij, t'égohí aló' ágát'éé lək'e. ¹³ Áídí dé'įdgo Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yáa ilń'yú na'dezniigo áđįd dilwoshgo gánįgo hįtsaa, Ni'gosdzán biká' daagolíní bá góyéé doleeł, bá góyéé doleeł, bá góyéé doleeł, Bik'ehgo'ihí'nań binadaal'a'á taagihí bibéshdilwoshé k'ad ánádaayıldı'ńihí bigha!

9

¹ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á ashdla'igeehí bibéshdilwoshé áyilnńiidí dábilgo yaaká'dí ni'gosdzán biká'zhį' ts'iksosé naltogo hįtsaa: o'i'án doo ni'i'ánihi dá bich'ígót'i'gee bá be'igeęsé baa hitaa. ² O'i'án doo ni'i'án dahí ch'i'íntáa, áídí lid yat'éégo hago', kọ' yat'éégo dilthí'í bits'á'dí k'ehgo; áik'ehgo ha'i'ándí lidí bee ya'ái doo hit'įi da silij, dahot'éhégo godilhił silij. ³ Lidí biyi'dí na'ishchagi ni'gosdzán biká' hanalsaa: ni'gosdzán biká' tsédag histasí binawodhí k'ehgo binawod daagolįgo baa daagodest'aa. ⁴ Ni'gosdzán biká' t'ohí hik'e dant'éhéta daadot'izhí lá'í ch'ilta daołchoq hela', bi'ido'ńiid; nnee Bik'ehgo'ihí'nań bi'ídinidlidé doo bitá'gee dahgoz'aa dahí zhá. ⁵ Da'ágát'éé ndi doo nadailtseedgo baa godet'aa da, daazhógo bił nada'dińi'go ádaile'go ashdladn dahitaazhį: tsédag histas dilshish lehí k'ehgo

n̄niihgo. ⁶ Áí benagowaadá' n̄nee da'itsaahíi yiká daadéz'j̄i doo, ndi doo datsaah da doo; daostsa hadó' daanzidá' dats'itsaahíi doo hak'i da doo. ⁷ Na'ishchagi h̄j̄i nagonl̄kaadyú nádesāahíi k'ehgo ilch'j̄i daasdlaa ga'ádaanol̄ih; nant'án bich'ah óodo be'alzaahi ga'ánolini bik'edaadez'āa, daabinií'íi n̄nee binii'íi ga'ádaanol̄ih. ⁸ Daabitsizilíi isdzáné bitsizilíi k'ehgo ádaat'ee, daabiwoo'íi ndóicho biwoo'íi ga'ádaat'ee. ⁹ Besh bitil naztaaníi ga'at'éé; daabit'a' ádaan̄ihíi sinagháhi bijád nakihi yat'éégo hilwoł, h̄j̄i l̄áago badahsn̄ilgo nagonl̄kaadyú dezkīj̄i lehíi ga'ahiłts'ag. ¹⁰ Daabitsee'íi tsédag histas bitsee'íi ga'ádaat'eehíi yee daadilshish: ashdladn dahitāāzhi' n̄nee yini'da'dihni'go binawod golj̄i. ¹¹ Binant'a' golj̄i, án o'i'án doo ni'i'ánihi yebik'ehi, Hebrew k'ehgo Abáddon holzee, Greek k'ehgo Apóllyon holzee. ¹² Dantsé góyéégo godeyaahíi bech'ígonyáá; isāa, nakigo t'ah góyéégo bee nohwich'j̄i naagoldoh. ¹³ Áidí' Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á gostángeehíi bibéshdilwoshé ayiln̄niidíi dábiłgo Bik'ehgo'ihí'nañ bádihgee be'okaāhi biká' dahnási'niłi óodo be'alzaahi biká'dí' iyeshdee d̄j̄i'its'adaaz'aahíi bits'a'dí' kozhii disiits'āa, ¹⁴ Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á gostángeehíi béshdilwoshé dahyot̄iłkíi yich'j̄i gáníi'go, Tú l̄áago nliíníi Euphrátes golzeegee d̄j̄i' Bik'ehgo'ihí'nañ binadaal'a'á dahdaahist'ooníi k'eda'i'ád. ¹⁵ Áik'ehgo Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á d̄j̄i' k'enádaabi'dost'ah, ái n̄nee dawa tááyú ilk'é'n̄ilgo dała'ágo h̄i dawa nadaiłtseedgo da'ái bik'ehenkéézgo, da'ái bijj̄i, da'ái bee dahitāa, da'ái l̄égodzaa ilch'j̄i ilzaahi.

16 Silááda ǎǎ yiká'dí' nadaagonǎkaadíí nakidn goneznádn doo náhóltagyú da'ágánáhoǎago goneznádn doo náhóltagyú hilt'ee: áí hilt'eego disiits'áá. 17 Díí k'ehgo ǎǎ daahiltsaa shich'í' ch'í'nah ágolzaago; ǎǎ yiká' dahnaháztaaníí bésh bitil naztaaníí kǎ' hik'e tséé ílíni, jácínth holzéhi, ǎ'íí tsélikǎ'i ga'ánolǎhíí k'ehgo ánoǎh: ǎǎ bitsits'iníí ndóícho bitsits'iníí ga'ánolǎh; áídá' daabizé'dí' kǎ' hik'e lid ǎ'íí tsélikǎ'i hanádinah. 18 Díí taagihíí ilǎ'é'nilgo daǎ'ágohíí bee nabi'destseed, kǎ', lid, ǎ'íí tsélikǎ'i, ǎǎ bizé'dí' hanádinahíí bee. 19 ǎǎ bizé'dí' hik'e bitseeyú binawod golǎ: bitsee'íí ch'osh bik'asda' daagolíínií ga'at'éé, bitsits'in daagolǎgo áí bee koniidaagodile'. 20 Nǎee ǎ'ihíí, díí góyéégo bich'í' godes'taaníí doo bee nadaabistseed dahíí, bigan bee nchǎ'go ádaaszaahíí doo yits'á'kai da, ǎ'íí ch'iidn hik'e óodo, béshǎgai, béshitsog, tséé, tsǎ bee nadn'ái ádaaszaahíí daayokǎhíí doo yits'á'kai da; áí nadn'áíhíí doo daago'ǎ da, doo da'dits'ag da, ǎ'íí doo nadaakai dadá': 21 ǎ'íí nada'iltseedíí, íngashíí, nant'í'go nakaihíí, da'in'ǎhíí aldó' doo yits'á'kai da.

10

1 Áídí' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á ízisgo at'éhi yaaká'dí' bil nkegonyáágo naahiltsaa, yaak'os bee bik'e'izlaago: iltsáat'ól bitsits'in binazt'í'go, biníí'íí ya'ái ga'at'éégo, bijádíí kǎ' k'ehgo nazǎgo: 2 Áń naltsoos hisdisi ałts'íséhi ilts'aa at'éégo dahyoné': bikee dihe'nazhínéhíí túnteel yiká' dés'eez, áídá' ǎzhínéégohíí ní' yiká' dés'eezgo, 3 Ndóícho anííhíí k'ehgo ádíid

nádidilghaazh: nádidilghaazhíí dábílgo gots'idn ididesni'. ⁴ Gots'idn ididesni'dá', k'ad ágoshle' nt'éégo yaaká'dí' kozhii gáshihniigo disiits'áá, Gots'idn ididesni'íí ánniidíí bidá'nłjah, ágóléh hela'. ⁵ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á túnteel hik'e ni' biká' sizijgo hiltsaaníí, hadag yaa delniihdá', ⁶ Gánniid, Doo ngonel'ąą dayú dahazhı' hınaahn, yaaká'yú ła'íí biyi' daagolíníí, ni'godzán ła'íí biyi' daagolíníí, túnteel ła'íí biyi' daagolíníí ádaayiilaahíí binkááyú shitł'a dahdidishniihgo gádishni, Doo dá t'ąązhı' at'éégo da: ⁷ Áídá' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gots'idngeehíí bibéshdilwoshé ayıldonıíhíí bengonyáágo, Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dı'go doo bígózi da n'íí, yánada'iziidíí, binkááyú nada'iziidi bich'ı' ánniid n'íí begolne'. ⁸ Yaaká'dí' kozhiihíí disiits'áá n'íí shich'ı' hananádzii gánıigo, Ti'i, naltsoos hisdisi ıłts'ąą at'ééhíí Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á túnteel hik'e ni' biká' siziiníí dah yoné'ihíí nádnné'. ⁹ Áık'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á baa niyáágo gáldéniid, Naltsoos hisdisíí shaa nné'. Áídı' gáshihniid, Nádné', nnáá, nibid biyi' dé'ıłkó doleeł, áídá' nize' yune'híí shúgé gosnih k'ehgo golnii doleeł. ¹⁰ Áídı' naltsoos hisdisíí Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á bigan biyi'dı' nádiné'go hiyáá: size' yune' shúgé gosnih k'ehgo golnii: óhágdı' shibid yuyaa dé'ıłkó silij. ¹¹ Áídı' gáshihniid, Nnee daanliiníí, nnee binant'a' dała'áhíí ıł'aniyú naznılíí, ıłtah at'éégo yadaaktı'íí, ła'íí nant'an daanliiníí łaágo, áđıhyú ágodonıíhíí bee bıł nanágolni' doo.

11

1 Áídí' gish be'ídaanel'aqahí lók'aa ga'ánolini shaa hitáágo áshíldo'niid, Nádndáh, kîh biyi' Bik'ehgo'ihí'nań daach'okaqahí bínén'aa, be'okaqahi biká' dahnási'nîli, hik'e nnee áígee da'okaqahî ałdó'. 2 Áídá' kîh biyi' da'ch'okaqahí dadányú tsée lédn'aahí bino'áa hela', ái dah nzhqo, doo Jews daanlî dahi baa hi'né'híi bigha: ái kîh godiyini goznîli dizdin naki dahnáhitaaqzhî' yiká' nakai doleeł. 3 Naki shánagolnî'i tsiigha nanest'óol bik'edaasilaago shá nadaagolnî'go baa godish'aal, dała'á doo náhóltagyú iká'yú naki gonenadínhíi iká'yú gostádin iskaqazhî'. 4 Díi naki ch'il, olives holzéhi, la'íi naki ik'ah kq'íi biká' dahnásił'áhíi ni'gosdzán yeBik'ehń bádîhgee nadaazîhíi ádaat'ee. 5 Hadín yinúidîhîhyúgo, kq' bizé'dí' yaadináhíi bee bidilid goz'aa: hadín yinúidîhîhyúgo, da'áik'ehgo bidizideego goz'aa. 6 Bidáhyú hago ágonéhíi yaa nadaagolnî'go goldohdá' yáa yida'detîhgo doo nanágołtî dago baa godet'aa: la'íi tú dîlgo ánádaidle', la'íi dabíi hádaat'îjgee ni'gosdzán biká' iltah at'éégo góyéégo nágodidahgo ádai'îjgo baa godet'aa ałdó'. 7 Aqł nadaagosnî'íi bikédí'go nt'éshî bégodzidi, o'í'án doo ni'í'ánidí' hayáhi, yîł nagonłkaadgo bitis hileehgo nadaabîłtseed doleeł. 8 Bits'íhíi ízisgo kîh goznîli biyi' intínyú shiteezh doleeł, ái ízisgo kîh goznîlihíi Sódóm hik'e Egypt daazhógo ágágolzéhi, áígee nohweBik'ehń tsî'îhna'áhi biká' zesdîjní'. 9 Nnee daanliiníi, iltah at'éégo hadaazt'í'íi, iltah at'éégo yádaaktí'íi, la'íi nnee binant'a' dała'áhíi î'aniyú naznîlíi bitahdí', taagidí' biní'yú iskaqago

n̄eehíí bits'ihíí daaneł'íigo, doo hadín lehdainíí dago daagos'aą doleeł. ¹⁰ N̄ee ni'godzán biká'gee daagolíni ái naki shánagoln'i'íi góyéégo bich'í' nadaagoz'aahíí bigha bił daagozhóógo dawahá laadaayiniil doleeł. ¹¹ Taagidí' biní'yúhíí bijj̄i beNádidzohíí Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí'go biyi' nágosdl̄iigo h̄inaa nádaasdl̄iigo daahizi'; áik'ehgo hadín bińááł náádiit'aazhíí tsídaadesyiz l̄ek'e. ¹² Yaaká'dí'go kozhii ádiid gáníigo daidezts'aą, Yushde' hashoh'aash. Áidí' bik'edaann̄ihíí daabineł'íidá' yaak'os biyi' yaaká'yú bił odaagoyaa. ¹³ Díí ágodzaahíí dábiłgo, yat'éégo ni'godihes'naago, k̄ih gozn̄ili gonenányú ilk'é'nilyúgo dała'ázhińéé nagozgo', ni' godihes'naago gots'idn doo náhółtagyú n̄ee nabi'destseed: n̄ee la'íi yat'éégo tsídaadezyizgo Bik'ehgo'ihí'nań yaaká'yú dahsdaahn̄ bich'í'go bił daagodnyj̄id. ¹⁴ Nakidn góyéégo godeyaahíí bech'ígonyáá; isąą, taadn góyéégo goz'aaníi k'ad benágodidáh. ¹⁵ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gots'idngeehíí bibéshdilwoshé áyih̄n̄iidíí dábiłgo yaaká'yú kozhii yat'éégo daadilwosh gáníigo, Ni'godzán biká' n̄ee ił'aniyú binant'a' daagolíníí, nohweBik'ehń hik'e biChrist yá nant'a' silj̄i; doo ngonel'aą dayú dahazh̄i' yá nant'aa doo. ¹⁶ Bádaayányú nadindj̄i'í Bik'ehgo'ihí'nań báđihgee dah naháztaaníi hayaa ádaaszaago Bik'ehgo'ihí'nań daayoskaąd. ¹⁷ Gádaan̄iigo, Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń, Dák'a'ánt'éhi, nliiníí, n̄l̄i' n'íi, dínáhi; ilk'idá' ízigo ninawod golíigo dawa binant'a' sín̄l̄ij̄ihíí bigha nich'í' ihédaandj̄i. ¹⁸ N̄ee binant'a'

dała'áhíí ił'anigo naznilihi nich'į' hadaashkee ndi nihashkeehíí begonyáágo, nanezna'íí baa yá'iti'go, nánada'iziidíí náyáadaakti'hi, nnee ná hadaadeszaahi, ła'íí nizhi' daidnłsini doo ízisgo ádaat'ee dahi hik'e ízisgo ádaat'éhi bikgo bich'į' na'į'niilgo biká' ngonyáá; ła'íí ni'gosdzán biká' na'iltseedíí nałtseedgo biká' ngonyáá. ¹⁹ Áidí' yaaká'yú kįh biyi' Bik'ehgo'ihį'nań daach'okąąhíí ch'í'ótąą lęk'e, áígee Bik'ehgo'ihį'nań nohwá yengon'áni biká' dahgoz'aaníí biyi' si'áni hit'įį lęk'e: áidá' hada'didla', kozhii dits'ag, idi'ni, ni' nagohi'naa ła'íí nłóí yat'éégo náłtąą.

12

¹ Nt'éshį igozisgo at'éhi yaaká'yú ch'į'nah silį; isdzán ya'ái bik'esilaago, t'égona'áihíí yiká' sizįgo, ts'įsqqsé nakits'ádahi bitsits'inyú názt'į' alzaa lęk'e: ² Áń hiltsąą, k'azhą įłchiihíí bighą nńiihgo natídindli'. ³ Nt'éshį igozisgo at'éhi yaaká'yú ch'į'nah nánásdłį; t'įiishcho lich'į, gots'idi bitsits'inhi, gonenanń iyeshdeehi, gots'idi nant'án bich'ah bik'edaadez'ąągo. ⁴ Yááyú ts'įsqqsé tááyú įłk'é'nilgo dała'ágohíí ni'zhį' bitsee yee nayįłkád: t'įiishchohíí isdzán k'azhą įłchiihíí binásgee hizį', mé'híí gozłįyúgo hishąą nzįgo. ⁵ Isdzánhíí ishkiini yishchį lęk'e, áń besh dahyotįįgo nnee binant'a' dała'áhíí ił'anigo naznilihi yá nant'aa hileehi: áidá' ishkiinhíí Bik'ehgo'ihį'nań hik'e biká'dahsdáhi yiká'dí' nant'aahíí dagoshch'į' bich'į' hadag bį ogoyáá. ⁶ Isdzánhíí da'igolįyú Bik'ehgo'ihį'nań nł'éégo bá ágólaayú ot'ag lęk'e, ákú dała'á doo náhółtagyú iká'yú naki gonenadń iká'yú gostądin

iskaayú bá di'né' doleełgo. ⁷ Yaaká'yú hagonoŋkaad lək'e: Míkael hik'e binadaal'a'á t'aazhí' t'íishcho yil nadaagonŋkaad; t'íishcho hik'e binadaal'a'á t'aazhí' nanágonŋkaad, ⁸ Áídá' baa daagoneznaa lək'e; áídí' yaaká'yú doo hayú bá nágost'aą da. ⁹ Áídí' t'íishcho gódah ch'ílt'e', doo ánídá' t'íish n'íí, Ch'iidn nant'an, da'ái Satan holzéhi, ni'gosdzán biká'zhí' nalgo', binadaal'a'á biłgo gódah ch'élkaad. ¹⁰ Yaaká'yú áđđđ kozhíhíí disiits'áą gáníigo, K'adíí Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'dí' hasdách'igháhíí, konawod golííníí, hik'e Bik'ehgo'ihí'nań daahohiikaąhń, la'íí biChrist yenant'aagohíí bengonyáá: hadín nohwik'isyú yaa dahdaago'a' n'íí gódah ch'ílt'e'go, Bik'ehgo'ihí'nań bináál dawa jii, dawa t'é' yaa dahgoz'aą n'íí. ¹¹ Dibekíí biZhaazhé nłni bidíhí hik'e Bik'ehgo'ihí'nań yaa nadaagoln'íí bee yitis daasilíí; Bik'ehgo'ihí'nań yá datsaah ndi bi'ihí'na' doo yaa bił goyéé da ni'. ¹² Áík'ehgo yaaká'yúhíí hik'e biyi' yune' daagonohíiníí nohwíł daagozhó le'. Ni'gosdzán hik'e túnteel nohwá góyéé le'! Ch'iidn nant'an dážhó hashkeego nohwich'í' nkenyáá, da'anahzhí' nágodzii yígósihíí bighą. ¹³ Áídí' t'íishchohíí ni'gosdzán biká'zhí' gódah ch'ílt'e' yígósiđđá' isdzán ishkiin yishchiiníí yil nádndeeh. ¹⁴ Áídá' isdzánhíí itsaacho bit'a' k'ehgo bit'a' naki baa hi'níl, t'íishcho bits'á' da'igolííyú náđn'íh doleełgo, akú dé't'ihézhí' áídí' yúwehyú da'anahzhí', áídí' yúwehyú da'ihí'zhí' bá di'né' doleełgo. ¹⁵ T'íishchohíí bizé'dí' tú yat'éégo ha'ijool isdzán biké', tú yat'éégo idezjoolíí k'ehgo, isdzán bił ch'ígono'éel nzíhíí

bigħa. ¹⁶ Da'ágát'éé ndi ni'gosdzán isdzánhíi yich'ozni'go bizé' ilts'á' ágólaago tú t'íishcho bizé'dí' ha'ijool n'íi aḡloyimáḡ. ¹⁷ Áídí' t'íishcho n'íi isdzán bich'í' bágóchiidgo bichagháshé la'ihíi yich'í' nágodilkaadyú óyáá, hadíi Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníi daayotaḡ'híi hik'e Jesus yaa yádaakti'híi.

13

¹ Áídí' tábaḡyú sái biyi' hizí'go, nt'éshí bégodzidi túnteel biyi'dí' hagaalḡo hiłtsaa, bitsits'in gots'idnhi, biyeshdeehíi gonenánihi, biyeshdeehíi biká'gee nant'án bich'ah bik'edaadez'aa, áídí' daabitsits'in Bik'ehgo'ihí'nañ doo daidnłsı dahíi bizhi' dahnagoz'aa. ² Nt'éshí bégodzidi hiłtsaaḡhíi gidicho biká' daats'idilhihíi, leopard holzéhi, ga'ánolini, bikeehíi shash bikee ga'at'éhi, bizé'íi ndóicho bizé' ga'at'éhi: t'íishchohíi dabíi binawod n'íi, nant'án biká'dahsdáhi yiká' dahsdaa n'íi, la'íi dahot'éhé yebik'eh n'íi baa yidin'aa. ³ Dała'á bitsits'iníi biní'dolnih datsaah ngolníi n'íi násdzí'go hiłtsaa: ni'gosdzán biká' nneehíi dawa nt'éshí bégodzidihíi bił díyadaagot'eego yiké' onalsaa. ⁴ Nnee t'íishcho daayokaḡah, binawod n'íi nt'éshí bégodzidi yaa din'ani: la'íi nnee nt'éshí bégodzidi daayokaḡah gádaaniigo, Hadínshá' nt'éshí bégodzidi ga'at'éé? Hadínshá' yił nagonłkaadgo yinel'aa? ⁵ Nt'éshí bégodzidi bizé'dí' yati' ye'idilkaḡahíi, la'íi Bik'ehgo'ihí'nañ nchḡ'go yaa yałti'go baa godet'aa; la'íi dizdin naki dahitaḡyú nant'aago alđó' baa godet'aa. ⁶ Áík'ehgo hadzii, Bik'ehgo'ihí'nañ yich'í' nchḡ'go hadziigo, bizhi'íi nchḡ'go yaa

yaakti'go, hik'e kih biyi' daach'okaqahii la'ii
 yaakayuu daagoliiinii aldoo' ncho'go yaa yaakti'go
 hadzii nkegonyaa. ⁷ Aidi' nnee Bik'ehgo'ihinaan
 bahadaadeszaahii yich'i' nagonkaadi' bitisgo
 hileehgo aldoo' baa godet'aa: la'ii nnee iltah
 at'ee'go hadaazti'ii, iltah at'ee'go yadaalti'ii, nnee
 binant'a' da'ahii il'aniyu naznili yaa nant'a'
 hileehgo baa godet'aa. ⁸ Dawa ni'godzahn
 bika' daagoliiinii da'aa daantijgee, ni'godzahn
 nni'taad' dibelii biZhaazhe nlini zesdiinii
 binaltsoos be'ihinahi doo hak'e bizhi' ba agolzaa
 dahii daayokaqah doleel. ⁹ Dahadin bijeyi' goliiinii
 iyests'aa le'. ¹⁰ Dahadin yisna ayi'iniinii isna
 abididolnii doleel: dahadin besh yee izilhiinii besh
 bee bidizodeel. Ai bigha nnee Bik'ehgo'ihinaan
 bahadaadeszaahii nyee ndi dahndoh le', la'ii
 da'odlaa le'. ¹¹ Aidi' ni'godzahn biyi'di' nt'eshi
 begodzidi la'ihii hananadzaago hilsaa; dibelii
 bizhaazhe biyeshdeehii k'ehgo biyeshdee naki
 golini, t'iishcho k'ehgo yaakti'hi. ¹² Dantsé
 nt'eshi begodzidi da biniaal yee nant'aa n'ii yee
 nanaidziid, la'ii ni'godzahn hik'e ni'godzahn
 bika' daagoliiinii nt'eshi begodzidi binidolnih
 datsaah ngolnii n'ii nadiihii daayokaqahgo
 abidilzaa. ¹³ Igosisgo be'igozini anayol'iji, nnee
 biniaal yaakadi' ko' godah ch'inaltogo aiji,
 ni'godzahn bikazhi'. ¹⁴ Dantsé nt'eshi begodzidi
 biniaal godiyihgo anayol'iji baa godet'aa n'ii bee
 ni'godzahn bika' daagoliiinii ch'oyiniinii gayihniigo,
 Nt'eshi begodzidi besh bee binidolnih ndi t'ah
 hinaahii be'ilzaago adaahle'. ¹⁵ Ai be'ilzaahii
 nahinaadi' yaakti'go ailéhgo baa godet'aa, la'ii

be'ilzaahí doo daayokaḗah dahí nabi'ditseedgo áldó' baa godet'ḗḗ. ¹⁶ Nḗee dawa, doo ízisgo ádaat'ee dahí hik'e ízisgo ádaat'eehíí, hádaaldzilíí hik'e tédaat'iyéhíí, doo isná daanliḗ dahí hik'e isná daanliiníí, bigan dihe'nazhinéégo dagohíí bitá'yú bídaadinidlidgo áile': ¹⁷ Doo hadín baa na'iniihgo dagohíí na'ihiihgo bá goz'ḗḗ da, nḗee bídaadinidlidíí zhá, dagohíí nt'éshḗ bégodzidi bizhi' dagohíí bizhi' behotagíí biká' dahgoz'aaníí. ¹⁸ Díínko goch'iyááyúgo zhá bígoch'íksiih. Hadín yígólsiníí, nt'éshḗ bégodzidi behotagíí yóltag le': nḗee behotagi at'éé, behotagíí gostádn gonenadín iká'yú gostádn gostáín.

14

¹ Áídá' dé'iidgo dibelíí biZhaazhé nlíni dził Sion holzéhi yiká' dahsziiḗgo hiltsaḗ, dała'á gonenadín doo náhóltagyú áídí' iká'yú dizdin díí'i doo náhóltagyú yil nadaazii, dibelíí biZhaazhé nlíni biTaa bizhi'íí daabitá'gee dahnagoz'ḗḗgo. ² Yaaká'dí' kozhiihíí disiits'ḗḗ, tú nalííhíí k'ehgo, ádiid idi'niihíí k'ehgo: nḗee tsibe'idot'áté yee da'do'aakíí áhilt's'ago disiits'ḗḗ: ³ Nant'an biká'dahsdáhi, díí'i nt'éshḗ daahinaahíí hik'e nḗee bádaayányúhíí bádihgee nadaaziiḗgo si ánídéhi daido'aak: gonenadín doo náhóltagyú áídí' iká'yú dizdin díí'i doo náhóltagyú ni'gosdzán biká' nḗee bitahdí' hanáhaz'nííí zhá ái šiíhí yígo'aah. ⁴ Díínko doo isdzané nant'i'go yil naskai da: doo nt'é bee baa dahdaagost'ḗḗ da. Áí dibelíí biZhaazhé nlíni dáhayú anádaalyú yiké' anákaihíí ádaat'ee. Áí nḗee bitahdí' hanáhaz'níí,

Bik'ehgo'ihinaan hik'e dibelii biZhaazhé nlíni bá ntsé nest'aahíi k'ehgo hanáhaz'nil. ⁵ Doo nadaach'aago yádaakti' da: Bik'ehgo'ihinaan nant'aago dahsdaahíi bádiḡgee nadaazḡigo doo hayú baa dahdaagoz'áni da. ⁶ Ła' Bik'ehgo'ihinaan binal'a'a yá'ihni' ts'í'nan oniihgo naahiktsaa, nnee ni'godzán yiká' daagolínii yati' baa gozhóni doo ngonel'aḡ dahíi yee yił nagolni'go, nnee binant'a' dała'áhíi ił'anigo naznilii, nnee iltah at'éego hadaazt'íi, nnee iltah at'éego yádaakti'íi, la'ii nnee daanliinii yił nagolni'go, ⁷ Adḡid yich'ḡ gánii, Bik'ehgo'ihinaan daadinołsiḡo ba'ihédaanoḡsi, aayakti'gee biká' ngonyaahíi bigha: yaa hik'e ni'godzán la'ii túnteel hik'e tú hadaazliinii dawa áyílaahn daahokqaḡ. ⁸ Ła' Bik'ehgo'ihinaan binal'a'a iké' ná'oniih gániiḡo, Bábylon, ízsiḡo kiḡ goznilii, nágo', nágo', ái nant'ḡ na'idaahíi hách'it'ḡigo ákoléhi, nnee iltah at'éego hadaazt'íi daayidlaḡo áyílaahíi bigha. ⁹ Bik'ehgo'ihinaan binal'a'a taadngee iké' ná'oniihgo adḡid gánii, Dahadínta nt'éshḡ bégodzidi, dagohíi be'ilzaahíi yokaḡhíi, ái bibe'ídinidlidé bitá' dagohíi biganyú bee ídinidlidii, ¹⁰ Bik'ehgo'ihinaan bits'á'di'go koniidaagodilne'ii, doo nt'é bił nadisdziidgo bihashke'ii idee biyi' yaa hidziidii yidodlił; Bik'ehgo'ihinaan binadaal'a'a dilzini hik'e dibelii biZhaazhé nlíni biḡáál kḡ' hik'e tsélikḡ'i bee dázhḡ biniigodidolnii. ¹¹ Biniidaagodilne'ii bits'á'di' lidii hadag odihinéh, doo ngonel'aḡ dayú dahazḡ: doo hadaayoł da, jḡḡee, t'é'gee ndi, díi nt'éshḡ bégodzidi hik'e be'ilzaahi daayokaḡhíi, hadín ái bizhi'ii bee bídinidlidii. ¹² Díinko nnee Bik'ehgo'ihinaan

báhadaadeszaahíí nyee ndi dahńldoḡgo bígózi: áí Bik'ehgo'ihí'nań yengon'áání daayota'íí, la'íí Jesus daayodlaaníí ádaat'ee. ¹³ Áídí' kozhii yaaká'dí' gáshilniigo disiiits'áá, Díí ágóle', Kodí' godezt'i'go nohweBik'ehń daayodlaḡgo nanezna'íí biyaa gozhóq doleek: Da'anii biyaa gozhóq doleek, nii, Holy Spirit, doo nanádaadziid dago hádaayoł; ánádaat'íí n'íí biké' bił ogoyáá. ¹⁴ Áídí' dé'íidgo yaak'os ligai hiłtsaa, yaak'os yiká' dahsdaahíí nnee ga'anolini, nant'an bich'ah, óodo be'alzaahi, bik'edn'áá, la'íí t'oh bená'iltkishé deníni dahyotíígo. ¹⁵ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á la'i da'ch'okaḡah goz'aadı' ch'ínyáá, yaak'os yiká' dahsdaahń áđiđ yich'í' dilwosh gáníigo, Nibená'iltkishé bee ni'igéesh: ná'igeeshíí ilk'idá' biká' ngonyáá; ni'gospdzán biká' nest'a'íí ilk'idá' daanest'aḡ. ¹⁶ Áík'ehgo yaak'os yiká' dahsdaahń bibená'iltkishí yee ideshłizhgo ni'gospdzán yiká' ḡḡ ná'igizh. ¹⁷ Áídí' la' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á yaaká'yú da'ch'okaḡah goz'aadı' ch'ínánádzaa, bíí ałdó' t'oh bená'iltkishé deníni dahyotííł. ¹⁸ Áídí' la' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á be'okaḡahi biká' dahnási'niłi goz'aadı' ch'ínánádzaa, án kq' yebik'ehíí; án t'oh bená'iltkishé deníni dahyotííłi yich'í' áđiđ gánniid, Nibená'iltkishé deníni bee ni'igéesh, ni'gospdzán biká' dahts'aa nanesdizíí bits'a'dí' dahts'aahíí nahilgéesh, bidahts'aa daanest'aḡhíí bigḡ. ¹⁹ Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á bibená'iltkishé yee ideshłizhgo ni'gospdzán biká' dahts'aahíí nayiheshgizhđi' lenáyihezlaago dahts'aa hahigęęsi gochaa'i goz'aḡ yune' oyihiskaad, Bik'ehgo'ihí'nań

bihashke' bengonyaágo ágodoníhi. ²⁰ Kìh gozníí da'anahyú dahts'aa hahigees goz'aagee dahts'aa biká' nakai, áí bits'á'dí' díł halíí, h́í biza'áh nel'aaní ga'áhosahgo díł nel'aq, nanigohí dała'á doo náhóltagyú áídí' iká'yú gostán gonenadín furlongs ga'áhosahgo nehenkáá.

15

¹ Áídá' be'ígóziníí, dázhó ízigo at'éhi, koł diyadaagot'éhi, yaaká'yú naahiltsaa, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gots'idihi, góyéego nagowaahíí gots'idýú át'éhi, da'iké'yúhi; Bik'ehgo'ihí'nań bihashke'íí bee nnágódáhi dahdaayokaal. ² Áídí' dolyiini náhenkáání kq' bíł nadisdziidi ga'ánolihgo hiltsaa: nt'eshi bégodzidi hik'e be'ilzaahíí la'íí bizhi'íí be'isdzohíí la'íí behotagíí yaa daagonesnaahíí Bik'ehgo'ihí'nań bibe'idot'ále dahdaayotijlgo dolyiini náhenkáání yiká'yú nadaazj. ³ Bik'ehgo'ihí'nań yána'iziidi n'íí, Moses holzéhi, hik'e dibeljí bíZhaazhé nlíni biyini daido'áál, gádaaniigo, Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń, Dák'a'ánt'éhi, ánánt'ijl'íí ízigo at'éé; nnee ná hadaadeszaahíí bá Nant'ááhíí, gosín'aaní da'áígee hik'e da'anii. ⁴ Hadínshá' doo nidńsı da, nohweBik'ehń, hadínshá' nizhi' doo ya'ihénzı da? Ni zhá dilzini nlí: nnee iltah at'éégo hadaazt'íí dawa nich'ı' níkáhgo daanokaaħ doleek; nnee hagog'éégo bá ngon'aq n'íí bee ínlaahíí bigħa. ⁵ Díí bikédí'go dé'jđgo, yaaká'yú gowa golgai Bik'ehgo'ihí'nań koł nlijgo bee bígoch'ılsinií biyi' yuñe' da'ch'okaaħ goz'aaní ilts'á' adzaa: ⁶ Áí biyi'dí' Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gots'idihi góyéego nagowaahíí yil hikai, nak'a'ligai

nzhɔɔgo bik'etádnláádíí bik'enda'izlaago, ła'íí bitílyú óodo bizisgo binast'i'. ⁷ Áídí' nt'éshí daahinaahíí díí'i dała'á Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gosts'idihi, gosts'idn idee óodo be'alzaahi bitaadaasnil, áí ideehíí Bik'ehgo'ihí'nań doo ngonel'aa dayú dahazhí' hínaahíí bihashke' halk'íhi. ⁸ Da'ch'okaqaah goz'aaníí Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'idindláádíí hik'e binawodíí bits'á'dí' lidi bee hadezbih; nnee doo ła' ha'agháhgo yinel'aa da, gosts'idn góyéégo benagowaahíí Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gosts'idi yil hikai n'íí aal yeda'iláago zhá.

16

¹ Áídí' kih biyi' da'ch'okaqaahíí biyi'dí' kozhiihíí dilwoshgo disiits'áá, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gáyihniigo, Tí'i, idee gosts'idi Bik'ehgo'ihí'nań bihashke' halk'iki biyi' siziidíí ni'gosdzán biká'zhí' yadaahohkaah. ² Áík'ehgo Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á dantséhihíí bi'idee biyi' siziidíí ni'gosdzán biká'zhí' yayiziidíí dábilgo dahadín nt'éshí bégodzidi bee bídinidlidíí hik'e be'ilzaahíí daayokaqaahíí lóód ncho'i dázhó nnihi biká'zhí' ádaadzaa. ³ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á nakidngeehíí bi'idee biyi' siziidíí túnteel biká'zhí' yayiziidíí dábilgo nnee daztsaqaahíí bidil ga'anolihgo silíí: áídí' túnteel biyi'yú daagolíí n'íí dawa nanezna'. ⁴ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á taadngeehíí bi'idee biyi' siziidíí tú daanlíníí hik'e tú hádaazliiníí biká'zhí' yayiziidíí dábilgo dil daasilíí. ⁵ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á tú yebik'ehi gáníigo disiits'áá, Da'áígee ánt'éé, Bik'ehgo'ihí'nań, nílni, nílí n'íí, nílí doleehíí, áí k'ehgo bá ngón'ááhíí

bigha. ⁶ Nnee ná hadaadeszaahíí ła'íi binkááyú na'izíidi n'íi nadaaztseedgo bidil da'dezjool, ái bigha dil daahidlaago ánadaasíndlaa; da'ái bich'í' goldoh ni'. ⁷ Áídí' ła'íi, be'okaqahi biká' dahnási'nili biyi'dí' dilwoshgo, gáníigo nádisiits'áá, Da'anii gánñii, Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehn, Dák'a'ánt'éhi, kándaago'áahíi da'anii, da'áígee at'éé. ⁸ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á díidngeehíi bi'idee biyi' siziidíi ya'ái biká'zhí' yayiziidgo dábilgo, nnee kq' bee daadidlidgo baa godet'aa. ⁹ Kq' dážhó sidogi bee nnee daanlid lék'e, Bik'ehgo'ihí'nań, díi góyéégo nagowaahíi yebik'ehíi, bizhi'íi nchq'go ádaayihñii: áídí' daabinchq'íi doo yits'á'zhí' ánadaasdzaa da, ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań doo daidnłsi da. ¹⁰ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á ashdladngeehíi bi'idee biyi' siziidíi nt'éshí bégodzidi biká'dahsdáhi yiká'dí' nant'aahíi biká'zhí' yayiziidíi dábilgo yebik'ehíi dawa dilhił silji; nnee dážhó nñihíi bigha bizaa daayi'aal, ¹¹ Łóód hik'e bil nada'dini'híi bigha Bik'ehgo'ihí'nań yaakáyú gólíníi nchq'go ádaayihñii: ła'íi nchq'go ánadaat'íi doo yits'á'zhí' ánadaasdzaa da. ¹² Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gostadngeehíi bi'idee biyi' siziidíi tú łaágo nłíníi, Euphrátes holzéhi, biká'zhí' yayiziidíi dábilgo náhisga, ya'ái hanadáhdígo nant'an daanliníi bá ilch'í'golne'go. ¹³ Áídí' t'iishcho bizé'dí', nt'éshí bégodzidi bizé'dí', ła'íi Bik'ehgo'ihí'nań binkááyú na'iziidi ádil'ini bizé'dí' taagi spirits nchq'i túshtłohé ga'ánolini hahikáhgo hiłtsaa. ¹⁴ Ái spirits- híi ch'iidn daanlii, godiyihgo ánáyol'íi, ái ni'gosdzán dágoz'aa nt'éégo ízisgo nant'an

daanliiní yich'ì' okaigo dawa íla'ánáidle'go, Bik'ehgo'ihinań Dák'a'at'éhíhíí ízisgo na'diziidíí bijjì nadaagondíłkaadgo. ¹⁵ In'ijhí k'ehgo nánsháh. Hadín déz'iiníí, bidiyágé gólíigo, doo dálíchiigo hidołtseel dahíí bigha, án biyaa gozhóó doleel. ¹⁶ Hebrew biyati'íí k'ehgo Armagéddon golzeegee íla'áyíłaa. ¹⁷ Bik'ehgo'ihinań binal'a'á gots'idngeehíí bi'idee biyi' siziidíí ts'idag náidezníłíí dábilgo yaaká'yú kịh biyi' da'ch'okąąhdí' nant'án biká'dahsdáhi bits'á'dí' kozhii áđjđdgo gánniid, Aął begolzaa. ¹⁸ Áí dábilgo kozhii adjđd áłts'ag, idi'nii, hada'didla'; ni' yat'éégo nagohi'naa, nnee ni'godzán biká'gee daagoljigo godeyaadí' yushdí' godezt'i'go ni' yat'éégo godiis'naa k'ehgo at'éégo doo hwaa ágone'i da. ¹⁹ Ízisgo kịh gozníłíí taagiyú ilk'é'nil, ádí' nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí bikịh nagozníłíí nadaagozgo': ízisgo kịh gozníłíí Bábylon holzéhi, Bik'ehgo'ihinań yínálniiigo idee yat'éégo bihashke'íí halk'iki biyi'dí' aął yidłąągo áyíłaa. ²⁰ Ni' táyi' dahnagozníłíí dawa hayúshj ch'adaagoyáá, ła'íí dzihíí doo ła' hit'jđ da silijj. ²¹ Ádí' hilóí dážhó nchaahi, dała'á gonenadín dahdidleegohíí, yaaká'dí' nnee biká' náłtąą: hilóí náłtąą nagont'og dážhó bégodzidihíí bigha nnee Bik'ehgo'ihinań nchọ'go ádaayijni lək'e.

17

¹ Bik'ehgo'ihinań binal'a'á gots'idi, idee gots'idi dahdaayonikíí dała'á shich'ì' nyáágo gáshilnniid, Yushdé' kú nnáh; bizhaan ízisgo nant'ì' nagháhi, tú łąągo iltah at'ééyú nazkaaníí yiká' dahsdaahíí, baa yá'iti'íí nił ch'í'nah ashle';

2 Án ni'gospdzán biká' nnee bánadaant'aahíi
 yił nant'í' nadaaskaihi, nant'í' na'idaahíi
 hách'it'iinií bich'í' ch'idlaqahíi bee bił nádaagodizyis.
 3 Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'áhíi, Holy Spirit
 shiká'zhí' adzaago, da'igolíyyú oshiktíi; áígee
 isdzán hiłtsaa, nt'éshí bégodzidi dážhó lichí'i
 yiká' dahsdaago, Bik'ehgo'ihí'nań ádaadil'iinií
 dahot'ehé biká' dá bizhi' zháhi dahnagoz'áni,
 bitsits'in gots'idihidá' biyeshdee gonenáni.
 4 Isdzánhíi lichii dot'izhi hik'e dážhó lichii
 bik'esilaa, óodo hik'e tséé dénzhónéhi la'íi dilkoqhé
 baa dahnaznil, la'íi óodo ideehíi, nchq'i hik'e
 nant'í' na'idaahi nchq'i dawa yee halk'ikgo,
 dahyokaak. 5 Bizhi'hi bitá'gee dahgoz'aa, NT'ÉSHÍ
 DOO BÍGÓZINÍI, BÁBYLON ÍZISGO AT'ÉHI, NANT'Í'
 NAKAIHÍI HIK'E NI'GOSDZÁN BIKÁ' NCHQ'GO
 ÁGOT'EEHÍI BÁÁ NLÍNI. 6 Nnee Bik'ehgo'ihí'nań
 báhadaadeszaahi daabidikíi, hik'e ínashood Jesus
 bigha nabi'distseedi daabidikíi bee isdzán
 bił nágodizyisgo hiłtsaa: hiłtsaadá' dážhó shił
 díyagodzaa. 7 Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gáshiknñiid,
 Hant'é bigha nił díyagodzaa? Díi doo bigózi
 dahíi isdzán, la'íi nt'éshí bégodzidi dahbogheekíi
 bitsits'in gots'idi la'íi biyeshdee gonenanhi,
 baa nił nagoshñi'. 8 Ái nt'éshí bégodzidi hinłtsaa
 n'íi, nlii n'íi, k'adíi da'ádñi: o'í'án doo ni'í'ánhi
 dadí' hagháhi, da'ilíi hileehzhí': ni'gospdzán
 biká' daagolíníi, ni'gospdzán nnit'aadá' naltsoos
 be'ihí'náhi biká' daabizhi' doo hak'i dahnagoz'aa
 dahíi, nt'éshí bégodzidi daayiltsaaqgo yaa bił
 díyadaagot'ee doo, ái nlii n'íi, k'adíi da'ádñi,
 ndi nanádáhi. 9 Goyááníi bee natsekeesíi díi

bil igozjijh. Bitsits'in gosts'idihíí dzilgosts'idi ádaat'ee, áí isdzán yiká' dahsdáhi. ¹⁰ Ła'íí ízisgo nadaant'aahíí gosts'idi ádaat'ee: ashdla'ihíí nandee, dała'á t'ah nant'aa, ła'íí doo hwaa higháh da; án nýáágo dét'ihézhj' nant'aa doo. ¹¹ Nt'éshj' bégodzidi nlijj n'íí, k'adíí da'ádjhi, tsebídngée nant'aahíí át'éé, ndihíí gosts'idi itah nlíni. da'ílíí hileeh yune' diyaa. ¹² Ła'íí biyeshdee gonenáni hinłtsaaníí, ízisgo nant'an ádaat'ee, ndi doo hwahá nant'an daaleeh da; áídá' dała'á łedihikeezzhj' nt'éshj' bégodzidi yil nant'aago baa daagodest'aą. ¹³ Daabiini'íí dała'á nádleehgo daabinawodíí hik'e yedaabik'ehíí nt'éshj' bégodzidi yaa daayiné' doleeł. ¹⁴ Áí dibeljj biZhaazhé nlíni yil nadaagodılkaad, ndihíí dibeljj biZhaazhé nlínihií bitis hileeh: án nant'an daanliiníí yeBik'ehń, ízisgo nant'an daanliiníí biNant'a': án yil nakaihií daabi'dokéed, habi'do'nil, nłt'éégo yiké' nakai. ¹⁵ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á gánashıldo'niid, Tú iltah at'éégo nazkaąhi hinłtsaąhií, bizhaan biká' dahsdaahíí, áí túhií nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí, nnee łani, nnee binant'a' dała'áhíí il'aniyú naznilíí, ła'íí nnee iltah at'éégo yádaakti'íí ádaat'ee. ¹⁶ Nt'éshj' bégodzidi biyeshdee gonenanhi hinłtsaąhií, áí bizhaaníí yik'edaannih doo, yó'odaayikt'e'go dálhichiigo ádaile', bitsi'íí daayiyąą ła'íí kọ' bee daayidikid doo. ¹⁷ Bik'ehgo'ihí'nań hát'ínníí da'ádaane'go bijj yune' hádaat'ijgo áyíłaa, daabiini'íí dała'á ánádaidle'go, yedaabik'ehíí nt'éshj' bégodzidi yaa daidi'aahgo, Bik'ehgo'ihí'nań biyati'íí dá begolzaazhj'. ¹⁸ Isdzán hinłtsaaníí ízisgo kįh goznili at'éé, áí ni'godzán biká' ízisgo nadaant'aahíí yá

nant'áhi at'éé.

18

1 Díi bikédí'go Bik'ehgo'ihí'naán binal'a'á ła'i yaaká'dí'hayaa higaal'go hilsaa, dážhó binawod golínihi; bits'á'idindláádíi bee ni'godzán biká' got'ij silij. 2 Ádijid dilwoshgo gáníi, Bábylon, dážhó ízigo at'éé n'íi nágo', nágo', áígee ch'iidn daagolij silij, spirits daanchó'i dawa áígee ndaagozle', dló' daanchó'i hik'e dló' bik'e daach'isch'ii'íi áígee ndaagozle' aldó'. 3 Bizhaan biwine bich'ij' nant'ij' na'idah há'it'ijihíi bee nnee iltah at'éégo hadaazt'ii'íi bil nádaagodizyis, nnee ízigo nadaant'aahíi bizhaaníi yil nant'ij' nadaaskai, ła'íi ni'godzán biká' nnee dawahá baa nada'iniihíi bizhaan dážhó háldzilíi bits'á'dí' hádaaldzil daasilij. 4 Áídí' ła' yaaká'dí'go kozhii nádisiits'áá gáníigo, Shik'íiyú, bizhaan bits'á' nohkáh, dahyúgohíi nohwíi aldó' binchó'íi be'ádaanoht'ee, ła'íi bich'ij' góyéégo nagowaahíi nohwíi aldó' itah doo. 5 Binchó'íi yaaká'yú nel'aago yaa hi'aa, Bik'ehgo'ihí'naán án binchó'íi yénálnii. 6 Hago ánát'ijidíi k'ehgo bíi aldó' ágánádaahdle', hago ánát'ijidíi da'ágánáhołago nakidn bich'ij' nanáda'ohiiik: idee biyi' ha'desbiihíi da'ágánáhołago nakidn bá hanáda'dołbih. 7 Ída'odliigo dawahá yee bil gonedliihíi k'ehgo da'ágánáhołago koniigodilne' hik'e chaal na'idaahíi baa daadohne': bijíi yune' gáididi'nii, Shíi ízigo iszán nant'áhi dahsdaahíi nshij, doo itsaa nshij da, chaal na'idaahíi áshqod bee shaa godogaal'go. 8 Ái bigha dála' jiiigo iltah at'éégo góyéégo nagowaahíi bee baa godogaal, da'itsaahíi,

chaal na'idaahíí, ła'íí shiná' góyéhi; kə' bee
 bidi'dodlik: Bik'ehgo'ihinań nohweBik'ehn baa
 yałti'íí ízisgo at'ééhíí bigha. ⁹ Ni'godzán biká' ízisgo
 nadaant'aahíí yil nant'ij' naskai n'íí, hik'e yil bil
 daagonedlij n'íí, dilidíí bits'á'dí' lidíí daayo'ijdá'
 baa daachag doo, ła'íí natídaadindli'go daachag
 doo. ¹⁰ Biniigodolne'íí yédaaldzidgo anahdí'
 nadaazij doo, gádaaniigo, Doo gozhóq da, doo
 gozhóq da, ízisgo kih goznil n'íí, Bábylon, dák'a'at'éé
 n'íí! Dała'á ledihikeezíí biyi' naa yá'iti'íí ilk'idá'
 bengonyáá. ¹¹ Ni'godzán biká' nnee dawahá baa
 nada'iniihíí baa daachag doo, ła'íí chaal nakai doo;
 nnee doo ła' baa naná'ikniih dahíí bigha: ¹² Óodo,
 béshligai, tséé ílíni, dilkəqəhé, nak'ə'ligai nł'éhi, lichii
 dot'izhi, masgágo, dážhə lichii'íí, tsij iltah at'éhi ilkə
 daagolchiníí, bichijh yee da'dilo'íí biwoo' ivory
 holzéhi be'ádaaszaahíí, tsij lán ílíni be'ádaaszaahíí,
 bésh, brass holzéhi, hik'e iron holzéhi, ła'íí tséé
 marble holzéhi be'ádaaszaahíí, ¹³ Cinnamon holzéhi,
 likəgolchini, ch'il bik'ah lán ílíni, jeeh didlidgo
 likəgolchini, wine, ik'ah, ik'áan nł'éhi, t'oh naghái,
 magashi, dibelji, ji, tsinagháhi bijád nakihí,
 daabi'des'náhi, ła'íí nnee daanliiníí. ¹⁴ ła'íí nest'ə'
 dážhə hánt'ij n'íí nits'ə'zhij' bengonyáá, ła'íí dážhə
 itisgo nł'ééhíí hik'e bee ízisgo ánt'ééhíí nits'ə'
 da'ilíí silij, dahazhij' doo nahinłséhgo da. ¹⁵ Nnee
 aí baa nada'iniihíí isdzánhíí bits'á'dí' hádaaldzil
 daasiliiníí, isdzánhíí biniigodilne'íí yédaaldzidgo,
 daachago natídaadindli'go da'anahyú nadaazij
 doo, ¹⁶ Gádaaniigo, Doo gozhóq da, doo gozhóq
 da, ízisgo kih goznil n'íí, nak'ə'ligai dážhə nł'éhi,
 hik'e dot'izhgo lichii'íí, ła'íí dážhə lichii'íí bee

bik'e'izlaa ni', óodo, la'íí tséé ílíníí, la'íí dilkoqhé bee bik'esinil ni'. ¹⁷ Dawahá bee há'ikdzil n'íí dała'á ledihikeezzhí' doo nt'é da silij ląą. Tsina'eelíí yiká' nadaant'aahíí, dawa bil nada'i'eelíí, nada'i'eelíí, la'íí dahayú nada'i'eelyú baa nada'iniih la'íí nada'ihniíí da'anahyú nadaazji. ¹⁸ Dilidíí bits'á'dí' lidíí daayo'ijigo nádaadilghaazhgo gádaanii, Díí ízisgo kįh goznilíí doo la' ga'at'éé da ni'! ¹⁹ Daachago natídaadindli'go bitsits'in biká'zhí' leezh daike' gádaaniiigo, Doo gozhóq da, doo gozhóq da, ízisgo kįh goznil n'íí, yee hádaaldzili bitsina'eelíí daagolíníí yee hádaaldzil n'íí! Dała'á ledihikeezzhí' doo nt'é da silij. ²⁰ Yaaká'yú daagonohłni, nadaal'a'á dilzini daanohłni, la'íí Bik'ehgo'ihí'nań nohwinkááyú nada'iziidi, nohwil daagozhóq le'; Bik'ehgo'ihí'nań ízisgo kįh goznil n'íí nohwíí nohwichą t'áázhi' bich'í' nanáhesnil. ²¹ Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á ízisgo at'éhi tséé be'ik'áhé ga'at'éhi nchaahi náidn'ąągo túnteel yiyi' oyilné' gáníigo, Da'ágát'éégo ízisgo kįh goznili, Bábylon holzéhi, ts'iltąągo doo hagee nát'ij da doleel. ²² Tsibe'idot'ále yee da'do'aahíí, bee dot'ále yidaagoksiníí, tsjsól yee da'do'aahíí, hik'e béshdilwoshé yee da'do'aahíí dawa niyi'yú doo hagee naadiits'įh da doleel; nnee dawahá áiléhi, hagog'éégo áiléhi daanliiníí, nitahyú doo hagee nát'ij da doleel; nitahyú tséé ik'aago áhiłts'agíí doo hagee naadits'ag da doleel; ²³ Nitahyú ik'ah kq'íí bits'á'idindííníí da'ádįh doleel; nnee niinéhíí hik'e isdzán niinéhíí bizhii doo hagee naadiits'įh da doleel; nnee nitahyú baa na'iniihíí ízisgo nandee ni', ni'godzán biká'; nitahyú iyónziníí nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íí dawa ch'a'ónil ni'.

24 Bik'ehgo'ihinań binkááyú nada'iziid n'íi bidil, nnee Bik'ehgo'ihinań bá hadaadeszaa n'íi bidil, ła'íi nnee ni'gosdzán biká' nadaastseedíi dawa bidil ízigo kįh gozńilíi bitahyú hit'ij.

19

1 Díi bikédí'go nnee dázhó łáni yaaká'yú daadil-woshgo gádaańiigo disiits'áá, Bik'ehgo'ihinań nohweBik'ehń ba'ihégoş le'; Hasdách'igháhíi, ba'ihégondzinií, goch'idńsiníi, ła'íi dawa yebik'ehíi bíyéhi at'éé. 2 Da'ańiigo ła'íi dázhó nń'éégo aayałti'; bizhaan, ízigo nant'į' nagháhi yee ni'gosdzán yłchqodi, yaa yałti', ła'íi bánada'iziidi naistseedhíi bigħa yá t'ąązhį' nanáhesńil. 3 Áík'ehgo Bik'ehgo'ihinań ba'ihégoş le', ánádaado'ńiid. Áidí' lid kįh gozńilíi bits'ą'dí'hi doo ngonel'ąą dayú haħitįi doleel. 4 Nń'éégo bádaayányú nadindíi' ła'íi nń'éshį daahinaahíi díi' biyahzhį' hayaa ádaaszaago Bik'ehgo'ihinań nant'aago dahsdaayú daayokaąh, gádaańiigo, Doleelgo at'éé; Bik'ehgo'ihinań ba'ihégoş le'. 5 Áidí' nant'an biká'dahsdáhi bits'ą'dí' kozhii dits'ag gáníigo, Bik'ehgo'ihinań daahohiikaąhń ba'ihédaanoş le', daanoħwigha bánada'ohsiidíi, daanoħwigha daabinońsiníi, doo ízigo ádaanoht'ee dahíi ła'íi ízigo ádaanoht'eehíi. 6 Nnee dázhó łáni ádaańii ga'áħilts'ago, tú dázhó yat'éégo yaahilíni ga'áħilts'ago, yat'éégo idi'ńiihíi k'ehgo áħilts'ago disiits'áá, gádaańiigo, Bik'ehgo'ihinań ba'ihégoş le': Bik'ehgo'ihinań nohweBik'ehń dawa yebik'ehń yee nant'aa. 7 Hałąą noħwił daagozhó le', noħwił daagonedłi le', án

daadinlzi le': dibelji biZhaazhé nlini niinéhií biká' ngonyáágo bi'aa hileehíi ilch'i'ádedlaa. ⁸ Ái nak'a'ligai dážhó nht'éhi, doo chî dahi, dážhó ligaii bik'esilaa doleelgo baa godet'aq: díi nak'a'ligaihií nnee Bik'ehgo'ihinań báhadaadeszaahíi bi'at'e' nzhóni at'éé. ⁹ Nt'éégo ágáshinii, Díi bee ágóle', Hadín dibelji biZhaazhé nlini nińáágo bá da'idáayú daabidokéedíi biyaa daagozhóq doleel. Ágánáshildo'niid, Díi Bik'ehgo'ihinań da'anii ánihi. ¹⁰ Áik'ehgo biyahzhi' hayaa asdzaago hosíkádí' gáshinniid, Doo ágánt'ji da: ni hik'e nik'isyú Jesus baa nadaagolni'go dała' nada'idziidi ádaant'ee: Bik'ehgo'ihinań zhá honkaqah: Bik'ehgo'ihinań binkaáyú yádaakti'íi Jesus baa nagolni'hi dážhó itisyú yaa nagolni' n'íi at'éé. ¹¹ Yáa ilts'a' ádzaago hjiłgai hiltsaq; ái yiká' dahsdaahn Badach'olhi hik'e Da'aníhi holzee, án da'áige ná'áyalti' la'íi nht'éégo ágot'eehíi bigha nagonkaad. ¹² Bińaahíi ko' yadiinahíi ga'at'éé, bitsits'in biká' nant'an bich'ah láágo dahnaznil; bizhi' dahgoz'aq, ái nnee doo la' yígótsi da, bíi zhá yígótsi. ¹³ Íhií dił biyi' nastsoozi bik'esilaa: án Bik'ehgo'ihinań biYati' holzee. ¹⁴ Áik'ehgo yaaká'yú nadaagonkaadíi hjiłgai bil hilwołi biké' náseel, nak'a'ligai dážhó nht'éhi, dážhó ligaihi, doo chîh dahi bik'enazlaa. ¹⁵ Bizé'dí' bésh be'idilthishé deníni há'áá, ái nnee iltah at'éégo hadaazt'i'íi yee yihiktiish doo; bésh dahyotijlgo nant'aa doo: la'íi dahts'aa bitoo yiká' nagmaago hayigeęesíi k'ehgo Bik'ehgo'ihinań Dák'a'at'éhi bihashke' bégodzidi nnee yich'i' gode'aah. ¹⁶ Bi'íi la'íi bik'aizhi' bizhi' bek'e'eshchij, ái díi

k'ehgo dahgoz'aą, ÍZISGO NANT'ÁN DAANLIINIÍ BINANT'A', NANT'ÁN DAANLIINIÍ YEBIK'EHN. 17 Nt'éégo Bik'ehgo'ihinań binal'a'a ya'ái yiyi' sizijgo hiltsaą; án dló' yáa ihmí'yú nada'iniihí dawa yich'í' nadidilghaazh gániiigo, Yushdé', Bik'ehgo'ihinań ízisgo at'éhi bá da'idaąahíi baa íla'ádaahne'; 18 Ízisgo nant'án daabitsi', siláada binant'a' daanlíni daabitsi', nnee ndaalwodi daabitsi', hii daabitsi', yiká' dahnaháztaaníi daabitsi', la'íi nnee dawa doo isná daanlii dahíi hik'e isná daanliinií, doo ízisgo ádaat'ee dahíi hik'e ízisgo ádaat'eehíi daabitsi' daahsaą doleełhíi bighą. 19 Ádí' nt'éshí bégodzidi hiltsaą, la'íi ni'godzán biká' ízisgo nant'án daanliinií bisiláada bilgo íla'ádaaszaa, hii yiká' dahsdaahn bisiláada bilgo yił nagonłkaad doleełgo. 20 Nt'éshí bégodzidi yisnáh silii, la'íi Bik'ehgo'ihinań binkáayú na'iziidi ádil'ini aldo' yisnáh silii, nt'éshí bégodzidi bináál godiyihgo ána'ol'iiłgo nnee nt'éshí bégodzidi be'idinidlidé bee bídi'nidlidihíi, la'íi bíi át'éégo be'ilzaahíi daayokaąahíi yich'í' nazch'a'i. Díi da'ála dá daahinaago tsélkó'i bił dilth'go sikáni biyi' yuyaa oldeel. 21 La'ihíi hii yiká' dahsdaahn bésh be'idilth'ishé bizé'dí' há'áahíi yee nadaistseed: áik'ehgo dló' ihtah at'ééhíi ái daabitsi'íi yee náda'isdjíd.

20

1 Ádí' Bik'ehgo'ihinań binal'a'a yaaká'dí' hayaa higaalgo, o'i'án doo ni'i'ánihi bá be'igeesé hik'e bésh hishbizhíi nchaahi dahyonilgo hiltsaą. 2 Án t'iishcho, doo áni da t'iishíi, ch'iidn

nant'ánhi, Satan holzéhi, yił ndéelgo dała'á doo náhóltagyú legodzaazhi' k̄yist'p̄oogo, ³ O'i'án yune' yó'olt'e' da'dentáádí' o'ígééz, n̄nee iltah at'éégo hadaazt'i'íi yúwehyú doo ch'a'onayinił dahíi bigha, dała'á doo náhóltagyú legodzaazhi': ái bikédí'go dét'ihézhí' nanánt'ih doleeł. ⁴ Áidí' nadaant'áhi yiká' dahnaháztaaníi hiłtsaągo yiká' dahnaháztaaníi aayádaakti'go baa daagodest'aą: Jesus yaa nagoln'i'íi hik'e Bik'ehgo'ihí'nañ biyati'híi bigha bik'os nadaahisk'i n'íi biyi' nazii n'íi hiłtsaą, ái nt'éshí' bégodzidi dagohíi be'ilzaahíi doo daayoskaąd dahíi, daabitá' dagohíi daabigan bebídaanidlidé doo bee bídaanidlid dahíi; ái daahinaa násdliigo, dała'á doo náhóltagyú legodzaazhi' Christ yił nadaant'aah. ⁵ Łahzhí' nanezna'íi doo daahinaa násdlii da, dała'á doo náhóltagyú legodzaahíi aągo zhá. Díinko dantsé nanezna'íi naadikáhgee. ⁶ Dantsé nanezna'íi naadikáhgee hadín yitah naadiidzaahíi biyaa gozhóq hik'e bił godiyini at'éé: iké'gee daná'itsaahíi doo hago ábile' da doo, ndi Bik'ehgo'ihí'nañ hik'e Christ bi'okaąh yebik'ehíi daanlii doleeł, dała'á doo náhóltagyú legodzaazhi' yił nadaant'aah doo. ⁷ Dała'á doo náhóltagyú legodzaahíi aągo Satan ha'ásitiidí' ch'ínálteeh. ⁸ Áidí' díi'yú ni'gosdzán biká' goz'aąyú iltah at'éégo hadaazt'i'íi, Gog hik'e Magog daagolzeehíi, ch'ayiniilyú nagonkaad doleełhíi bigha íla'ánálne'yú hágháh: ái túnteel tábaą sáihíi k'ehgo da'áhołaa doo. ⁹ Ni'gosdzán nteelíi biká' dahnádnksaa, n̄nee Bik'ehgo'ihí'nañ báhadaadeszaahíi daagolige binaa, hik'e kih

gozñili koł daanzhóni biṇaa lédnt'i' silji: áidá' yaaká'dí' kọ' nkednṇágo aḷ daabi'nkíd. ¹⁰ Áidí' ch'iidn nant'án bich'ṭ' nazhch'a'íi kọ' hik'e tsélikọ'i bił diltḥi'go sikáni biyi' yuyaa olt'e', hayú nt'éshṭi bégodzidi hik'e Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú na'iziidi ádil'ínihíi naháztąyú, áígee jji hik'e tḥ'é'go goyéé bich'ṭ' nagowaa doo, doo ngonel'aḷ dayú dahazḥi'.

¹¹ Áidí' nant'án biká'dahsdáhi ḥigaihi nchaahi, hik'e yiká' dahsdaahn ḥiltsąḷ, án bits'á'dí' ni'godzán hik'e yáá bił ogoyáá; áidí' doo hayú goz'aḷ da lək'e. ¹² Nanezna'íi doo ízisgo ádaat'ee dahíi hik'e ízisgo ádaat'eehíi Bik'ehgo'ihí'nañ bidáhdí' nadaazṭi'go ḥiltsąḷ; áidí' naltsoos ilts'á' ádaadzaa: la'i naltsoos ilts'á' nanádzaa, ái naltsoos be'ihí'náhi: nanezna' n'íi hant'é ádaaszaahíi naltsoos biyi' k'e'eshchiiníi bee baa yáda'iti'. ¹³ Túnteel biyi' nanezna' n'íi naadiikaigo áyíi'laa: da'itsaahdí' hik'e Ch'iidntahdí' nanezna' n'íi nanaadiikai: áidí' dawa hant'é ádaaszaa shíhíi bighą baa yáda'iti'.

¹⁴ Áidí' da'itsaahíi hik'e Ch'iidntahíi kọ' diltḥi'go sikáni biyi' yuyaa oldeel. Díinko nakidngee daná'itsaahi at'éé. ¹⁵ Áidá' dahadín naltsoos be'ihí'náhi doo hak'i bizhi' biyi' dahgoz'aḷ dayúgo kọ' diltḥi'go sikaaníi biyi' yuyaa olt'e'.

21

¹ Áidí' yaaká' áníidéhi hik'e ni'godzán áníidéhi ḥiltsąḷ: dantsé yaaká'híi hik'e dantsé ni'godzánhíi bech'ígonyáá; áidí' túnteel ésdjíd. ² Shíi, John, Jerúsalem áníidéhi, kḥi godiyini gozñili, yaaká'dí' Bik'ehgo'ihí'nañ bits'á'dí' hayaa goldohgo ḥiltsąḷ, na'ilíhn k'ad

nninéhgo bika' hileehíi yiba' ilch'í'ádodlaahíi ga'at'éégo. ³ Yaaká'dí' kozhii ádjíd áilts'ago disiits'áá gáníigo, Isaq, da'ch'okaqah goz'aaníi Bik'ehgo'ihí'nañ yiyi' golíinii nnee bitahyú goz'aq, án bił daagolíigo nneehíi bichagháshé daanlii doleel, Bik'ehgo'ihí'nañ dabíi yił daagolíigo, bíi Bik'ehgo'ihí'nañ daayokaqahń doleel. ⁴ Bik'ehgo'ihí'nañ bináá tú bá k'eda'ildéh doleel; da'itsaahíi da'ádih doleel, doo koł gozhóq dahíi, daach'ichagíi, daach'innihií ndi da'ádih doleel: dantsé ái begoz'aq n'íi bech'ígóyáahíi bigha. ⁵ Nant'an biká'dahsdáhi yiká' dahsdaahn gánniid, Isaq, dawahá aníidégo anáshdléh. Áidá' shíi gáshihniid, K'e'ilchíi: díi yati'íi da'anii la'íi ba'olñihi at'éé. ⁶ Gánáshildo'niid, Aqł łalzaa. Shíi Álpha hik'e Oméga, begodeyáhi hik'e bengont'i'i nshlii. Hadín dibá' nliinii tú hináhi halíihíi bá ná'isjñh, doo bigha nahi'niil dago. ⁷ Hadín dawahá yitis siliinii dawa bíyéé doleel; Bik'ehgo'ihí'nañ yokaqahń nshlii doleel, shiye' nlii doleel. ⁸ Áidá' dawa yee nádaaldzidíi, doo da'odlaq dahíi, nchó'go ádaat'eehíi, nnee nadaitseedíi, nant'í' nakaihíi, iyodaanzñhíi, nadn'ái daayokaqahíi, la'íi léda'ilchoohíi dawa tséliko'i bił diltki'go sikáni biyi' yuyaa bá goz'aq: ái nakidngee daná'itsaahi at'éé. ⁹ Áígee Bik'ehgo'ihí'nañ binadaal'a'á gots'idihíi dała'á, its'aa gots'idi gots'idn góyéégo banagowaahíi bee halk'ikíi, yee dahikáhi shaa nyáágo, shich'í' hadzii gáníigo, Yushd'é, isdzán anii nñáhi, dibelíi biZhaazhé nliini bi'aahíi nił ch'í'nah ashle'. ¹⁰ Áidí' Holy Spirit shiká'zhí' adzaago Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'áhíi dził dážhó nchaahi

yúdahyúhi biká' oshiltíí, áígee ízisgo kîh goznílíí, Jerúsalem godiyini, yaaká'dí' Bik'ehgo'ihí'nañ bits'á'dí' bił nkegonyáágo shił ch'í'nah áyíílaa, ¹¹ Bik'ehgo'ihí'nañ bits'á'idindláádíí bee bits'á'idindláád: bits'á'idindláádíí tséé dázhó lán ílíni, jasper holzéhi, dénłtónégo binkááyú got'íihíí ga'at'éé; ¹² Áí kîh goznílíí bînaayú lé'dit'íhíí dázhó nteel áídí' dázhó yúdahgo alzaa lèk'e, nakits'adahgo dáádít'îh, áí da wago Bik'ehgo'ihí'nañ binadaal'a'á nadaazjî, Israel nakits'adahyú hat'í'íí daabizhi' dahnagoz'aa, dáádít'íhíí biká'gee. ¹³ Ya'ái hanadáhdí'go taadí' dáádít'îh; nahokqósé dahstaadı'go taadí' dáádít'îh; na'idi'ahdí'go taadí' dáádít'îh; ya'ái onadáhdí'go aldo' taadí' dáádít'îh. ¹⁴ Kîh goznílíí bînaayú lé'dit'íhíí bit'á'ahgo nakits'adahgo ist'íhgo légodnt'í, dibelíí biZhaazhé nlíni binal'a'á nakits'adah daabizhi' áí biká' dahgoz'aa. ¹⁵ Shich'í' yak'tí'íí be'ída'nel'aahé óodo be'alzaahi naitiih, áí kîh goznílíí hik'e bidáádít'íhíí, la'íí bînaayú lé'dit'íihíí yee yí'da'nel'aahgo. ¹⁶ Kîh goznílíí díízhî' hágodn'áá, naniigo dáne'niiyú dáłekt'ee: kîh goznílíí be'ída'nel'aahé yee yí'da'nel'aadgo nakits'adah doo náhółtagyú furlongs ga'áhosah. Naniigohíí, dáne'niiyúhíí, hik'e ts'ídagíí biłgo dáłekt'ee. ¹⁷ Áídí' bînaayú lé'dit'íhíí aldo' yí'nes'aadgo dała'á gonenadín iká'yú dizdin díí'í nnee bigan ihadit'aadı' biganlataházhî' ngont'i'go, áí Bik'ehgo'ihí'nañ binal'a'á yaaká'yú gólínií k'ehgo at'éé. ¹⁸ Bînaayú lé'dit'íhíí tséé lán ílíni, jasper holzéhi, be'ágołzaa: kîh goznílíí dá óodo zhá, dolyiini binkááyú got'íihíí

ga'at'éhi, be'ágołzaa. ¹⁹ Biṇaayú lé'ditł'ihíí bitł'ááh istł'iníí tséé iltah at'éhi lán da'ilíííí bee dénzhónégo alzaa. Da'itségee itł'ááh istł'iníí jášper holzéhi be'ágołzaa; nakigeehíí sápphire holzéhi; taadngeehíí chálcedony holzéhi; díj'igeehíí émerald holzéhi; ²⁰ Ashdladngeehíí sárdonyx holzéhi; gostángeehíí sárdius holzéhi; gosts'idigeehíí chrýsolite holzéhi; tsebígeehíí béryl holzéhi; ngost'áigeehíí tópaz holzéhi; gonenangeehíí chrýsoprasus holzéhi; łats'adahgeehíí jácynth holzéhi; ła'íí nakits'adahgeehíí ámethyst holzéhi be'ágołzaa. ²¹ Dáádítł'ihíí nakits'adahíí dilkoqohé lán ílíni, pearl holzéhi, nakits'adahgo be'alzaa: dała'á ntáágo pearl dała'á bił ádaaszaa: kłh goznilíí biyi' intínhíí dá óodo zhá dolyiini binkááyú got'įįhíí k'ehgo alzaa. ²² Áígee da'ch'okąąh goz'aaníí doo hish'įį da: Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń Dák'a'at'éhi hik'e dibekłł biZhaazhé nlíni biłgo dabíí da'ch'okąąh goz'aaníí daanłįį. ²³ Kłh goznilgee ya'ái ła'íí tł'é'gona'ái da'ádįh ndi doo daat'éé da: Bik'ehgo'ihí'nań bits'á'idindláádíí bee got'įį, ła'íí dibekłł biZhaazhé nlíni bee got'įįhíí nłįį. ²⁴ Nńee iltah at'éégo hadaazt'i'íí hadíí hasdákaihíí, áí kłh goznilíí bits'á'idindláádíí yee nakai doo: ła'íí ni'godzán biká' ízisgo nadaant'aahíí ízisgo ye'adaat'eehíí hik'e daagodnłsiníí yił nihikáh doleeł. ²⁵ Bidáádítł'ihíí jįįgo doo daná'detłh da: akú tł'é' ánágodįh. ²⁶ Nńee iltah at'éégo hadaazt'i'í ízisgo ye'adaat'eehíí hik'e daagodnłsiníí yił nihikáh doleeł. ²⁷ Hadíí daancho'íí doo hagot'éégo ha'akáh da, ncho'go at'éégo ánát'įįłł, ła'íí hadín lé'įłchoohíí ałdó' doo hagot'éégo ha'akáh da: hadín dibekłł

biZhaazhé nłini binaltsoos be'ihí'náhi bizhi' dahgoz'aanii zhá ha'akáh doleel.

22

¹ Áídí' tú be'ihí'náhi dolyiini ga'at'éégo binkááyú got'íigo, Bik'ehgo'ihí'nań hik'e dibelíí biZhaazhé nłini nadaant'aago dahskeedí' hálíigo, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á shil ch'í'nah áyíílaa. ² Kìh gozníí ch'í'ítinyú ihń'yú, ła'íí tú nłíníí da'alch'izhinéé nel'aago tsì'nt'áni be'ihí'náhi nádihikáad, áí nakits'adáhyú át'éégo nánt'ìh, dádaanántìhgee nest'a' dała'áyú át'éhi dahnándah: bit'aqahíí nnee iltah at'éégo hadaazt'í'íí yee nádaadziihi. ³ Áígee dénehq'go ágot'eehíí ánadíh doo: áídí' Bik'ehgo'ihí'nań hik'e dibelíí biZhaazhé nłini nadaant'aago dahskee doo; bánada'iziidíí daabokqah doleel. ⁴ Binii daayo'íí doo; bizhi'íí bitá'gee dahnagoz'aq doo. ⁵ Tł'é' ánadíh doleel; ik'ah kq'íí ła'íí ya'ái be'idindláadíí doo hagog'íí da; Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń dabíí bá idindládi nlii doleel: ła'íí doo ngonel'aq dayú dahazhì' nadaant'aa doo. ⁶ Áídí' gánashildo'niid, Díí yati'íí ba'olnìhi hik'e da'anìhi at'éé: Bik'ehgo'ihí'nań nohweBik'ehń binkááyú nada'iziidí n'íí daadilzini daayokqahń, k'ad ágonéhíí bánada'iziidíí yil ch'í'nah ágole'híí bigha binal'a'á yaaká'dí'hi bich'ì' daades'a'. ⁷ Isqá, dák'adégo nánshdaak: díí naltsoos hagog'éégo ágolnéhgo benet'aanii hadín yikísk'eh at'ééhíí biyaa gozhqó doleel. ⁸ Shíí, John, díí ágot'eehíí disiits'aq ła'íí hiltsaq. Áík'ehgo disiits'aqadí' hiltsaqago, Bik'ehgo'ihí'nań binal'a'á áí shil ch'í'nah áyíílaahi biyahzhì' hayaa asdzaago

hoshkáah nkegonyaa. ⁹ Nt'éeego gáshihñiid, Doo ágánt'íí da: shíí, ni, nik'isyú, Bik'ehgo'ihí'nañ binkááyú nada'iziidi, hik'e díí naltsoos biyi'dí' yati'íí yikísk'eh ádaat'eehíí bilgo dała' nada'idziid. Bik'ehgo'ihí'nañ zhá onkáah. ¹⁰ Gánáshildo'ñiid, Díí naltsoos hagog'éeego ágonéhgo benet'aaníí bida'denłjéeh hela', biká' ngonyaáhhíí bigha. ¹¹ Hadín doo dávik'ehyú át'íí dahíí, án dayúweh ye'at'íí le': hadín dénch'ého at'ííhíí, án dayúweh ye'at'íí le': hadín nł'éeego at'ééhíí, án dayúweh nł'éeego at'éé le': ła'íí hadín dilziníí, dayúweh dilzi le'. ¹² Isaa, dák'adégo nánshdaał; koch'í' nada'ishñiíhíí bil nánshdáh, nñee dała'á ntíigo hagog'éeego ánánt'íídhíí bigha bich'í' na'ishñiilgo. ¹³ Shíí Álpha hik'e Oméga nshłji, begodeyáhi hik'e bengont'i'i, dantséyúhi hik'e iké'yúhi. ¹⁴ Bik'ehgo'ihí'nañ yegos'aaníí yikísk'eh ádaat'eehíí biyaa daagozhóq doleel, aí tsi'nt'áni be'ihí'náhi yaa dokaahgo bá goz'aa, ła'íí kłh goznííí ch'íná'itłhyú ch'idokaahgo aldó' bá goz'aa. ¹⁵ Áidá' gósé, ídaanlgashi, nant'í' nakaihi, nñee nadaitseedi, nñee nadn'ái daayokaahi, ła'íí dahadín lé'ichoohíí bil nzhóqgo dayúweh lé'ılchoohi doo ha'ádokaah da. ¹⁶ Shíí, Jesus, shinal'a'á yaaká'dí'hi ha'ánázéh nagoznilyú díí bee nohwıl nagolñi'go de'á'. David bikeghad nshłji, hik'e David bits'á'dí'hi nshłji, ts'ıksóqsécho bits'á'idindíni nshłji. ¹⁷ Holy Spirit hik'e isdzán ninéhi, Yushdé', daanii. Hadín idits'agi aldó', Yushdé', nii le'. Hadín dibá' nłjhihíí hígháh le'. Hadín hát'ííníí tú be'ihí'náhi yodlaa, doo bigha nahi'niil dago. ¹⁸ Nñee dała'á ntíigo díí naltsoos hagog'éeego ágonéhgo

benet'aanú daidits'agíí gádaabiłdishnii, Dahadín díí ínágodn'aąhíí, góyéégo ágot'eehíí díí naltsoos biyi' k'e'eshchiiníí, Bik'ehgo'ihí'nań góyéégo godigháhíí bich'ı' ínágodo'aał. ¹⁹ Dahadín díí naltsoos hagog'éeego ágonéhgo benet'aanú ła' hayiné'yúgo, Bik'ehgo'ihí'nań áldó' naltsoos be'ihí'náhi biyi'dí', kışh godiyini goznılíí biyi'dí', ła'ıí díí naltsoos biyi' bek'e'eshchiiníí biyi'dí' bíyéé zhińééhíí bits'á' hayiné' doleeł. ²⁰ Díí yaa nagosnı'ıí gánıí, Da'anıi shıí dák'adégo nánshdaał: Doleełgo at'ée. Da'anıi Jesus, nohweBik'ehń, de'nnáh. ²¹ Jesus Christ nohweBik'ehń bıłgoch'oba'ıí daanohwigha nohwich'ı' begoz'aą le'. Doleełgo at'ée.

**The New Testament of our Lord and Saviour
Jesus Christ
New Testament in Apache, Western (US:apw:Apache,
Western)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Western Apache (Apache, Western)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apache, Western

© 2012, Wycliffe Bible Translators. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 2 Aug 2022

22cab38e-86e0-5c5b-8972-5c0fa467c049